

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز یکشنبه ۲۵ اردی بهشت ماه ۱۳۲۲

فهرست مطالب :

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - تقدیم دو فقره لایحه از طرف آقای وزیر دارائی
- ۳ - بقیه شور لایحه آبیاری از ماده نهم
- ۴ - تقدیم يك فقره لایحه از طرف آقای وزیر جنگ
- ۵ - بقیه شور لایحه آبیاری
- ۶ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه .

(مجلس دو ساعت و نیم قبل از ظهر بریاست آقای اسفندیاری تشکیل گردید)

صورت مجلس روز پنجشنبه ۲۲ اردی بهشت ماه را آقای (طوسی) منشی قرائت نمودند

۱ - تصویب صورت مجلس

و چون امروز وقتمان فوق العاده کم شده است و کارهای لازمی هم در دستور داریم چند نفر آقایان که اجازه خواسته اند برای مذاکرات قبل از دستور اجازه آنها به بعد موکول میشود (صحیح است)

اورنگ - بنده قبل از دستور اجازه خواسته ام

رئیس - موکول میشود به بعد .

بهبهانی - بنده هم اجازه خواسته ام .

رئیس - آقایان موافقت فرمودند وارد دستور شویم .

مذاکرات شما به بعد موکول میشود .

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست؟ (گفته شد - خیر)

صورت مجلس تصویب شد . بنده با اینکه می بینم خیلی از آقایان صبح زود می آیند لکن برای يك عده قلیلی كه دیرتر می آیند ما نمیتوانیم جلسه را تشکیل بدهیم و من تصور میکردم که برای سه ساعت و نیم بظهر بتوانیم جلسه خودمان را تشکیل بدهیم از آقایان خواهش میکنم که همگی وقت را مراعات بفرمایند که مجالمان برای کار کم نشود

عین مذاکرات مشروح یکصد و شصتمین جلسه از سیزدهمین دوره قانون گذاری (مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵)

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

- فائین با اجازه ، آقایان ، مخبر فرمند - فرخ - ملک زاده آملی - فاطمی - دهستانی - جهانشاهی - دکتر لقمان - یمین اسفندیاری .
- غائبین بی اجازه - آقایان : دکتر سمعی - نوابت - گودرز نیا - مشیردوانی - شجاع - اکبر - مهندس - جلانی - نمازی - دبستانی - خسرو شاهی - صادق وزیري - شهابنگ - مسعودی - مستشار - دشتی - کامل ماکو - نصر تیان - بوداغبان .

۲- تقدیم دو فقره لایحه از طرف آقای وزیر دارائی |
رئیس - آقای وزیر دارائی .

وزیر دارائی (آقای بیات) - نظر با اجازه که داده شده بود برای همکاری آقای رئیس کل مالییه نه نفر استخدام شوند با سه نفر از آقایان مذاکره شده و موافقت حاصل شده است لایحه استخدام آنها را تقدیم میکنم و لایحه دیگری هم راجع به حفايه ایست که تقدیم میشود . و نظر باینکه در نظر است ترتیباتی در عمل بانك ملی داده شود که برای پشتوانه اسکناس يك صورت منظم تر و محکم تری باشد و برای وامی هم که دولت به بانك دارد يك مقرراتی در نظر گرفته شده است که اسناد خزانه انتشار پیدا کند استدعا میکنم آقایان موافقت بفرمایند لایحه که برای این منظور هائی که عرض کردم تقدیم شده و از تصویب کمیسیون گذشته جزء دستور قرار داده شود که شور اول آن بگذرد که زودتر این قانون تصویب شود که برای جریان بانکی ضرورت دارد .

مؤید احمدی - اجازه میفرمائید بنده در دستور عرض دارم ؟

رئیس - بفرمائید .

مؤید احمدی - خاطر آقایان مستحضراست که امروز در این شهر و سایر شهر های ایران مردم از حیث پول خرد در زحمت هستند و در هر معامله که واقع میشود بالاخره نصف اسکناس را جنس میخرند و نصف دیگر را به پول خرد احتیاج دارند بنده خواستم تقاضا کنم اگر این لایحه را که آقای وزیر دارائی فرمودند مطرح شود چون يك قسمت آن هم راجع بضر ب پول خورد و پشیز است در این قسمت گشایش خواهد شد و رفع این عسرت میشود (صحیح است) رئیس - لایحه آبیاری مطرح بود و حالا اگر بنا باشد لایحه دیگری مطرح شود با اجازه و رأی مجلس است . آقای وزیر کشاورزی

وزیر کشاورزی - عرض کنم البته این نکته را که آقای مؤید احمدی فرمودند صحیح است ولی موضوع آبیاری يك لایحه ایست که الا آن مدتی مطرح است و يك

مأمورینی هم برای این کار حاضرند و منتظر تصویب این لایحه هستند که اقدام به عملیاتی که لازم است بشود این است که استدعا میکنم آقایان موافقت بفرمایند لایحه آبیاری که جزء دستور بود مطرح شود (جمعی از نمایندگان صحیح است)

۳- بقیه شور لایحه آبیاری از ماده ۹ |

رئیس - لایحه آبیاری مطرح است . ماده نهم مذاکرانش تمام شد پیشنهادات خوانده میشود پیشنهاد آقای نقابت در قسمت اخیر ماده ۹ پیشنهاد میکنم : عبارت (نظر باینکه منظور از تأسیس) تا کلمه (میباشد) از سطر سوم صفحه ۴ لایحه حذف شود .

قسمت آخر ماده ۹ را چنین پیشنهاد میکنم :

هر گاه شرکت راجع به قیمت آب و مقررات تنظیمی آبیاری تخلف نماید بنگاه آبیاری میتواند جریمه معادل دو برابر مبلغ مورد استفاده شرکت از متخلف مزبور دریافت کند رئیس - آقای نقابت .

نقابت - يك قسمت پیشنهاد بنده راجع به این است که عبارت (نظر باینکه منظور از تأسیس این قبیل شرکت ها توسعه کشاورزی در کشور میباشد) این عبارت حذف شود و بقیه آن صحیح است و حکم است زیرا در قانون فقط باید حکم نوشته شود و تکلیف و دلیل ذکر نمیشود در قانون و تفاوتی هم در منظور نمیکنند این را تقاضا میکنم موافقت بفرمایند حذف شود . قسمت دیگر پیشنهاد بنده که مهمتر است و حالاً خدمت آقای وزیر کشاورزی عرض کردم این است که اگر يك کسی مرتکب جرمی بشود آن شخص که مرتکب جرم شده است باید مجازات شود دونه دیگری شرکت را کی اداره میکند؟ هیئت مدیره شرکت يك شرکت سهامی است هیئت مدیره انتخاب میکند حسن و حسین و تقی میشوند هیئت مدیره اگر این هیئت مدیره تخلف از مقررات کرد پول زیاد گرفت یا يك عملیات دیگری کرد که مخالف مقررات بود من که صاحب سهم هستم و در طهران نشسته ام چرا محکوم شوم بانتهال سهام به شرکت آبیاری ؟ آن شخص متخلف باید مجازات شود

این است که بنده پیشنهاد کردم که اگر شرکت راجع به قیمت آب و مقررات دیگر تخلف کرد بنگاه آبیاری حق داشته باشد سهام شخص متخلف را به خودش منتقل کند که أحياناً هیئت مدیره شرکت است و صاحبان سهام هم خواهند بود سهام آن متخلف را بنگاه حق داشته باشد بخودش منتقل کند و يك مجازاتی هم برای او قائل شود و این که یکی از افراد اگر تخلف کرد باعث شود که سهام چندین صد هزار تومان مال مردم را بنگاه آبیاری بخودش منتقل کند این خلاف عدالت و خلاف اصول قانون گذاری است .

سوزیر کشاورزی - در قسمت پیشنهاد اول آقای نقابت

که آن قسمت (نظر باینکه تا میباشد) حذف شود بنده عرضی ندارم و موافقت میکنم حذف شود اما در قسمت دوم موضوع را بایستی توجه بفرمائید که چرا ما اصلاً این پیشنهاد را گذاشته ایم این جا حقیقت مطلب این است که سهامی را که ما میدهیم باشخاص فقط يك جنبه ارفاقی دارد و آن این است که وقتی دولت با آن دستگاه خودش يك آبی را تهیه کرد و در دسترس کشاورزان گذاشت نظرش این است که آن کشاورزانی که از این آب استفاده میکنند با يك مقررات و بایك قیمتی که حد اقل قیمت باشد استفاده کنند و اگر ما این را بخواهیم بدست اشخاص یعنی صاحبان سهام بدهیم و این سهام را به اشخاص بفروشیم باید رعایت این نکته بشود که برای حفظ آن منظور اصلی آن صاحبان سهام رعایت آن مقررات را بکنند و اگر آن مقررات اجرا نشود نقض غرض کرده ایم یعنی واقعاً این جا خواسته است دولت يك دستگاهی درست کند و يك آبی تهیه کند و بدست بکعبه بدهد و از آن استفاده کنند در صورتیکه نظر ما این نیست ما نظر مان این است که این آبی را که تهیه میکنیم و بدست اشخاص میدهیم به بهائوسی که منظور دولت است و برای کشاورزی مفید باشد بفروشند و باید برای این منظور حتماً مقید باشند که مقررات و همان قسمتهائی را که برای مشروب کردن اراضی در نظر است رعایت کنند و اگر غیر از این بکنند ما این حق را برای خودمان

قائل هستیم که آن سهامی را که ما فروخته ایم با این نیت و منظور بخودمان منتقل کنیم البته این مقررات هم فرق میکنند مثلاً در يك جائی يك سهامی را ما فروخته ایم با این قید که از هر هکتار زمین برای قیمت آبی که مشروب میکنند ده شاهی بگیرند البته قیمت این سهام نسبت بعایداتی که دارد شاید قیمت کمی در موقع خودش داشته باشد ولی اگر این حق را داشته باشد که از بابت قیمت آب هر مبلغ پول بخواهد از مردم بگیرد آنوقت قیمت سهم بالا میرود و اگر عایدات هر سهم در موقع فروش آب هر هکتار ده شاهی پنج هزار میشود وقتی که آزاد باشند آب را بهر قیمتی که میخواهند بفروشند ممکن است منافع هر سهم پنج تومان بشود و بالتسبب قیمت سهام بالا برود و هر سهم ده تومانی به یکصد تومان برسد در صورتیکه اینجا منظور تجارت نیست منظور استفاده از آب برای عمل کشاورزی است باین جهت ما این را موافق نیستیم و اساس قضیه این است که حقیقه این شرکتهائی که تشکیل میشود و سهامی که فروخته میشود باید آقايانی که این سهام را دارند باید استفاده زراعتی و کشاورزی را در نظر بگیرند و استفاده زراعتی البته بیشتر از نفع اصل سهام خواهد بود پس این را نباید تصور کرد که اگر کسی از مقررات تخلف کرد باید دوبرابر میزانی که تخلف کرده جریمه بدهد برای این کار باید به محاسبه رفت و جریبان مفصلی را طی کرد و این جریبان بند کار نمیخورد ما میگوئیم آقا ما این سهام را با این قیمت و با این شرایط میفروشیم که طرز تقسیم آب باید اینطور باشد و باین قیمت باشد و اگر خرابی حاصل شد باین ترتیب باید مرمت بکنید و اگر این مقررات را رعایت نکردی و تخلف کردی چون باین شرط فروخته ایم حق داریم که قیمت سهام را بدهیم و اصلی سهم را پس بگیریم و این حرف هم نا حسابی نیست و بنده هم این را تصدیق میکنم که متخلفی که این کار را میکند باید جریمه و مجازات شود ولی متخلف کیست؟ هیئت مدیره هر شرکتی آن شرکت را میچرخاند و البته يك فرد صاحب سهم در عملیات شرکت اثری ندارد بنده موافقت میکنم که (افراد

و هیئت مدیره حتماً سهم دارند (تهرانچی - مسکن است مدیر عامل تخلف کند و او سهم ندارد) هیئت مدیره مطابق قانون پنج نفر شش نفر که هستند حتماً سهم دارند و مدیر عامل را هم همان هیئت مدیره انتخاب میکنند و مدیر عامل مسئول هیئت مدیره است و اگر بنا باشد در این ماده بنحو اطلاق نوشته شود که هر گاه شرکت تخلف کرد سهام را کلاً بنگاه آبیاری حق دارد بخود منتقل کند این برخلاف عدالت است و چون قبول فرمودند که متخلف همان هیئت مدیره هستند و موافقت فرمودند افراد سهام داران حذف شود گمان میکنم این پیشنهاد موافق با نظرشان باشد.

وزیر کشاورزی - بنده نظرم همان بود که عرض کردم

بیش از آن نظری ندارم آن قسمت اول را که بنده موافقت کردم (از نظر باینکه) حذف شود و (افراد سهام داران) را هم که موافقت شد برای تأمین منظور آقای نقابت حذف شود باین جهت با این پیشنهاد اخیرشان دیگر نمیتوانم موافقت کنم برای همان منظوری که عرض کردم برای اینکه ممکن است مدیر عامل تخلف کند و ممکن است مدیر عامل سهم نداشته باشد و کار هر شرکتی را مدیر عامل انجام میدهد و نظر باینکه ما این سهام را باین شرط میفروشیم حق داریم اگر تخلف کردند سهام خودمان را پس بگیریم چون ما با این شرط فروخته ایم درحقیقت این عمل تخلف از شرط است و حق داریم بعنوان تخلف از معامله سهام را پس بگیریم این خلاصه مطلب است.

رئیس - موافقین با پیشنهاد آقای نقابت برخیزند (عده کمتری قیام نمودند) تصویب نشد. ماده نهم با اصلاحاتی که شده است خوانده میشود و رأی میگیریم:

ماده ۹ - بنگاه مستقل آبیاری مکلف است برای انجام عملیات آبیاری یا زه کشی هر نقطه شرکتهائی با سرمایه بنگاه و سرمایه مالکین تشکیل دهد ولی چنانچه پس از خاتمه عمل مالکین یا اشخاص دیگری حاضر باشند که تمام یا قسمتی از سهام دولت را خریداری نمایند بنگاه آبیاری مجاز است با تصویب هیئت وزیران سهام خود را بمصرف فروش

برساند و مبلغ حاصله از فروش سهام را نیز طبق ماده ۷ برای امور آبیاری تخصیص دهد. در خرید سهام مالکینی که از آب استفاده میکنند حق تقدم خواهند داشت. و همچنین بالعکس بنگاه آبیاری میتواند سهام شرکای دیگر را بارضایت آنها از محل اعتبارات آبیاری خریداری نماید. بهای آبی که از طرف شرکتها باید وصول شود طبق ماده ۶ توسط بنگاه آبیاری تعیین و شرکتهای بهیچوجه حق تجاوز از آن میزان را نخواهند داشت چنانچه شرکت راجع به قیمت آب و مقررات تنظیمی آبیاری تخلف نماید بنگاه آبیاری میتواند تمام سهام را بخود منتقل نموده و قیمت سهام را مطابق نرخ فروش اولیه به شرکت یا صاحبان سهام بپردازد.

امیر تیمور - بنده هم پیشنهادی در این ماده داده ام آنرا هم بفرمائید بخوانند.

رئیس - پیشنهاد آقای امیر تیمور خوانده میشود: پیشنهاد میکنم در آخر ماده ۹ بعد از جمله مقررات تنظیمی اضافه شود (در اساسنامه) **رئیس** - آقای امیر تیمور.

امیر تیمور - آخر ماده ۹ مربوط است به مجازات و تخلف از مقررات تنظیمی بنگاه آبیاری این جا مینویسد: چنانچه شرکت یا از افراد سهام داران راجع به قیمت آب یا مقررات تنظیمی آبیاری تخلف نماید بنگاه آبیاری میتواند تمام سهام را بخود منتقل نموده و قیمت سهام را مطابق نرخ فروش اولیه بشرکت یا صاحبان سهام بپردازد. این تخلف از مقررات چه چیز است؟ ممکن است بنگاه آبیاری هر روز برای خودش يك مقرراتی وضع و درست بکند و بعد بگذارد جلوی يك صاحب سهمی و بگوید از این مقرراتی که من وضع کرده ام تخلف کرده این که نمیشود بنده پیشنهاد کردم بعد از مقررات تنظیمی اضافه شود در اساسنامه این کلمه را بنده تقاضا میکنم که قبول بفرمائید که ایجاد اشکالی نکند چون این کلمه مقررات تنظیمی کلمه کش داری است ممکن است ایجاد اشکال بکند و هر روز يك مقرراتی وضع شود و صاحبان سهام از آن مقررات اطلاع نداشته باشند ولی وقتی

مقرراتی بود که در اساسنامه نوشته شده بود آن اساسنامه در نظرشان هست و ممکن نیست تخلف بکنند.

وزیر کشاورزی - بنده نمیتوانم در اساسنامه چطور میشود مقررات معین کرد در اساسنامه که مقررات نوشته نمیشود و وضع این مقررات در موقعی میشود که ما نخواهیم يك سهمی را بفروشیم یعنی که اداره آبیاری انشاءالله موفق شد و يك آبی تهیه کرد و در دسترس زارعین و کشاورزان با يك قیمت معلومی گذاشت و خواستیم این سهام را بفروشیم و بدست اشخاص بدهیم مطابق قسمت اخیر ماده نهم در آن موقع يك مقرراتی معین میشود برای رعایت و اجرای آن منظوری که ما داریم که شرط میکنیم که آن مقررات باید رعایت شود مقرراتی که الان ما داریم در هر قسمت راجع به طرز تقسیم آب در محل و مورد بخصوص فرق میکند ممکن است واقعاً يك مقرری در اسفهان مورد پیدا کند که آن مقرر در قسمت شیراز اصلاً مورد نداشته باشد از این جهت آن مقرری که مورد عمل ما خواهد بود بسته بوضع عمل و شرایط کار و وضع تقسیم آب خواهد بود و این ارتباط با اساسنامه ندارد و اساسنامه را هیئت مدیره باید بنویسد و چون ممکن است قسمت عمده سهام را اداره آبیاری داشته باشد یا نظر اداره آبیاری خواهد بود و البته اساسنامه برای کل عمل شرکتی که مربوط به این کار است نوشته میشود و يك چیزهای کلی که مربوط بطرز عمل شرکت است درش ذکر میشود ولی مقررات يك موضوع عالیجده است که برای هر مورد بخصوص ممکن است ما يك مقرر داشته باشیم این است که نمیشود در اساسنامه قید میشود.

امیر تیمور - بنده مسترد میکنم.

رئیس - پیشنهاد آقای صفوی.

تبصره زیر را به ماده ۹ پیشنهاد مینمایم:

تبصره - سد شبانکاره که با سرمایه دولت در رودخانه شاهپور ساخته شده بصورت شرکت در آمده و سهام آن را بنگاه آبیاری در دسترس کشاورزان خواهد گذاشت.

رئیس - آقای صفوی.

صفوی - بنده تصور میکنم لایحه آبیاری که از طرف وزارت کشاورزی به مجلس شورای ملی پیشنهاد شده یکی از بهترین لوایحی است که از نظر توسعه امور کشاورزی در سراسر کشور خیلی کمک خواهد کرد و بصرفه کشاورزان و مالکین و بصرفه توسعه کشاورزی کشور تمام خواهد شد بنده معتقدم همانطور که در ماده ۹ پیشنهاد شده کارهای آبیاری و سد سازی و استفاده از رودخانه ها و زه کشی و همه امور آبیاری اینها باید بصورت شرکت در آید و سهام آنرا در دسترس مردم بگذارند و مردم را در این کارها شریک کنند وقتی که مردم شریک شدند در کارهای کشاورزی بیشتر و بهتر اداره میشود تا اینکه بصورت اداره دولتی باشد همانطور که آقای وزیر کشاورزی توضیح دادند قبلاً ما اداره آبیاری داشتیم ولی متأسفانه موفق عملیاتی نشد برای این که عملیات آنجا بصورت اداری بود بنده از این مانده استفاده کردم و پیشنهاد کردم حالا که قرار است این عملیات بصورت شرکت در بیاید سد شبانکاره را هم که در سال ۱۳۱۸ ساختمانش شروع شده این راه هم به صورت شرکت در بیاورند و سهامش را یک قسمت خود دولت قبول کند و باقی سهام را در دسترس کشاورزان و اهالی محل بگذارد که از این کار بهتر بشود استفاده لازم را کرد. بنده خیلی معذرت میخواهم اگر برخلاف ماده ۶۳ یک کمی بیشتر راجع باین موضوع صحبت میکنم و از نظر اطلاعاتی است که دارم لازم است مفصل تر مطالب را عرض کنم که آقایان مطلع شوند. سد شبانکاره در سال ۱۳۱۸ با سرمایه بانک کشاورزی و پیشه و هنر در اراضی شبانکاره روی رودخانه شاهپور شروع به ساختمان شد و این بود تا در اواخر سال ۱۳۲۰ ساختمانش بطول انجامید ولی با اصول اداری این سد ساختمان میشود و چون با اصول اداری بود آنطور که باید ساختمانش توسعه پیدا کند و کار زود پیشرفت کند نکرد و زیاد طول کشید تا اینکه در اواخر سال ۱۳۲۰ و شاید اوائل ۱۳۲۱ بود که این سد تمام شد و بانک کشاورزی در اختیار وزارت دارایی گذاشت و همان موقع وقت بهاره کاری و کشت و کار بود

ولی خیلی کارهای آبیاری آنجا بکنند و سستی پیش میرفت در صورتیکه این سد با ده دوازده ملیون ریال مخارج قادر است که کلیه اراضی شبانکاره را که در حدود سی هزار هکتار است با آب رودخانه شاهپور مشروب کند و وضعیت آن حدود را که دچار قحطی بودند بواسطه نیامدن باران وضعیتشان را از آن حالت رقت بار نجات بدهد آقای وزیر کشاورزی تشریف داشتند که پارسال ما چند جلسه رفیقیم و صحبت کردیم و مراجعه کردیم که شرکت های فلاحتی تشکیل شود و اشخاصی هم آمدند و پیشنهاد کردند و حاضر هم بودند شرکتها را تشکیل بدهند و اقداماتی شد که حالا که آمده است دولت مخارجی را کرده است و این کار انجام شده است و سائلی تهیه کنید و وسائل کار را فراهم کنید تا بشود از اینکار استفاده کرد ولی متأسفانه گوش کسی باین حرف ها بده کار نبود، سدی ساخته شده بود و پولی هم خرج شده بود ولی کسی بفکر این نبود که عمر آن و آبادی و زراعتی در آنجا ها بکنند مدتها زحمت کشیدیم با وزارت دارایی صحبت کردیم ولی در جواب گفتند این اراضی خالصه است و ساکنین آنجا رفته اند و متواری شده اند و ما نمی توانیم آنها را پیدا کنیم گفتیم موقع قحطی است موقع گرانی است بگذارید مردم بیایند بکارند الزرع للزراع هر کس کاشت فعلاً محصول آنرا بردارد و از محصول آن استفاده کند و مملکت استفاده میکند و بعداً اگر کسی آمد ادعای مالکیت کرد و ثابت شد حق او هم حفظ میشود ولی همین آقای اعتبار حاضر هستند و مطلع هستند که چقدر برای اینکار زحمت کشیدیم و بالاخره از سی هزار هکتار که باید در آنجا زراعت شود بیش از سه هزار هکتار آبیاری نشد با تمام آن عملیاتی که شد بیش از این استفاده نشد. عرض کنم از این سد دو نهر دو شاخه جدا شده است و کانال آب آزر از مرکز سد که بنگاه آبیاری است تا هفت کیلو متر میرود به درگاهی که بنده در این مسافرت اخیر که رفتم با کمال دقت آنجا ها را دیده ام و از آن جا کاملاً اراضی شبانکاره را مشروب میکنند و باید نهر های

فرعی در آنجا ها بسازند و همان هم بقدر کفایت در آن جا هست که پل بسازند و نهر های فرعی برای آبیاری بسازند ولی همانطور که عرض کردم چون با اصول اداری این سد اداره میشود کسی بفکر این کار و دلسوزی آن نیست اداره ساختمان سد هم یک بنگاه مهمی است آنجا سد هم با نهایت دقت و اصول مهندسی ساخته شده ولی همانطور که عرض کردم باید یک اشخاص دلسوزی باشند که واقعا از این سد استفاده شود اگر این سد با پول شرکت و مودم ساخته شده بود البته بهتر از این از این استفاده میشد ولی چون اینطور است کسی بفکر نیست کامیونش خرد شده است در سازی ندارد تیرهای تلفون آنرا زده اند ولی سیم کشی نشده است بنده پیشنهاد کردم که این کار را فعلاً با اصول شرکت اداره بکنند از همین محل چهار میلیون و نیم تومان که در این لایحه برای دو سال پیش بینی شده است از محل اعتبار امسال یک قسمت از سهام آنرا دولت بردارد و بقیه را در دسترس زارعین و مالکین و کشاورزان آنجا بگذارد و آنرا سهیم و شریک بکنند که علاقمند بشوند اگر سهیم و شریک شدند آنوقت خواهید دید که در آتیه خیلی نزدیک با آن آب شیرینی که در آنجا هست چقدر زراعت و عمران و آبادی خواهد شد و موجب تعجب است اگر بنده بگویم تخمی چند تخم عمل میکنند البته در نتیجه یک زراعت خیلی خوبی خواهید داشت که همه از آن استفاده خواهند کرد حتی از آن آبشارهایی که آنجا هست ممکن است الکتریک بگیرند و مؤسسات تولید برق بسازند ولی تمام این کارها را با اصول شرکت بهتر میشود اداره کرد و بنده خواهش میکنم آقای وزیر کشاورزی توجه مخصوصی باین امر بفرمایند.

وزیر کشاورزی - البته جغرافیای سد شبانکاره همان بود

که آقای صفوی بیان فرمودند و خودشان مسبوق هستند که بنده پروفیسور و بندزور و پروفیسور و یتمن را فرستاده ام رفته اند آنجا که در این قسمت مطالعه نمایند ولی با اشکالی که ما مواجه شده ایم و خودشان هم تذکر دادند همان موضوع اراضی آنجا است. این اراضی خالصه دولت است و البته ما

نمی توانستیم فوراً در آنجا شرکت تشکیل بدهیم و روی عمل بازرگانی شروع بعمل کنیم برای اینکه تکلیف اراضی معلوم نبود باین جهت پروفیسور و بندزور و پروفیسور و یتمن هر دو رفته اند آنجا که مطالعه کنند که آنرا میتوانیم مانجه صورتی در بیآوریم فعلاً آنجا مشغول مطالعه و رسیدگی در محل هستند و چون اساس این لایحه روی تشکیل شرکت گذاشته شده و نظر این است که تمام این عملیات با شرکت کشاورزان همان محل شروع میشود قطعاً همین عمل خواهد شد ولی چون هنوز بنده نمیدانم که این دو نفر متخصص که رفته اند آنجا و مشغول مطالعه هستند چه نوع گزارش خواهند داد و چه تصمیمی اتخاذ خواهند گرفت برای آنجا از این جهت بنده حالا نمیتوانم با پیشنهاد آقا موافقت کنم ولی قطع دارم که این نظر را اجرا خواهیم کرد زیرا نظر دولت همین است و نظر قانون هم این است که این عملیات بصورت تشکیل شرکت انجام شود و چون آنها هم این نظر را میدانند و بنده با آنها گفته ام که نظر این است آنها مطالعات خود را بیشتر روی این نظر انجام خواهند داد البته بعد از رسیدن گزارش آنها کاری خواهیم کرد که انجام این عمل و استفاده از این سد بصورت شرکت در بیاید و طوری میشود که کشاورزان محلی در این کار شرکت کنند و سهام آنرا همان صاحبان اراضی و کشاورزانی که در محل هستند بخرند و حتی الامکان هم سعی میکنم که سهام را بمدت زیاد بفروش برسانیم که با داشتن مدت زیاد کشاورزان بتوانند هر چه بیشتر از سهام شبانکاره بخرند فقط فعلاً اشکال ما در اراضی است که باید منتظر شویم به بینیم این دو نفر چه جور حل میکنند از این جهت بنده استدعا میکنم موافقت بفرمائید که این پیشنهاد باشد تا تصمیم آنها معلوم شود و وقتی معلوم شد قطعاً آن نظری را که آقا دارید انجام خواهد شد.

صفوی - بنده موافقت میکنم با نظر ایشان و پیشنهاد

خودم را مسترد میکنم.

رئیس - پیشنهاد آقای انوار:

پیشنهاد میکنم در ماده نهم در صفحه ۴ سطر ۷ کلمه (میتواند) به کلمه (مکلف است) تبدیل شود.

رئیس - آقای انوار .

انوار - موضوعی را که بنده پیشنهاد کردم گمان میکنم الان از بیانات آقای وزیر کشاورزی دلیل صحت عرض من معلوم شد اولاً آقای نقابت پریروز در ضمن بیاناتشان فرمودند که انتقال این سهام به بنگاه در صورت تخلف از شرط و مقررات برخلاف اصول قوانین است و همینطور در تحت این موضوع که سهام دیگران را چرا مالک میشوند بیاناتی فرمودند بنده خواستم اولاً بایشان تذکر بدهم با آنکه تبحر در امور قضائی دارند قانون مدنی ماده ۱۲ معین میکند که قراردادی که واقع میشود بین دو نفر مطابق حدیث صحیح المومنون عند شروطهم میباشد قرارداد مطابق آن چیزی است که بین این دو نفر واقع میشود و رعایت شرایط برای هر دو نفر الزامی است این قانون وقتی اینطور تصویب شد دولت مینویسد و اعلان میکند در روزنامهجات و تمام مطلع میشوند که میآید سهام را میخرد با این شرط میخرد و عالماً و عامداً و قاصداً متوجه است به مواد قانون و متوجه است در حقیقت یک قراردادی میکند با بنگاه مستقل آبیاری که اگر من تخلف کردم حق داری سهام من را برگردانی پس این هیچ معنی قانونی ندارد پس از آن جهت که فرمودید عیبی ندارد . اما آمدیم راجع به پیشنهاد بنده پیشنهاد کردم که در عوض (میتواند بنگاه آبیاری سهام را بخود منتقل نماید) نوشته شود (مکلف است) چرا؟ برای خاطر اینکه بنده این مسئله را کاملاً در نظر بود حتی در دوره اول مشروطیت باو کلای مبرز آن دوره که صحبت میکردیم که ایران را چه جور میتوانیم جلو بیاوریم و در تحت چه روش میتواند ایران ترقی کند عقیده غالب ما این بود که مملکت ایران را باید یک مملکت فلاحتی قرار دهیم و نمیتواند صنعتی باشد یعنی در درجه اول باید فلاحتی باشد و چون ایران کوهستانی است فلاحتی شدن آن فرع آبیاری است که محتاج است باحداث قنات و سد سازی و نریختنی که اسلاف ما داشتند پس ایران را ما باید بروش فلاحتی اداره کنیم و فلاحتی کردن هم عملی نمیشود مگر اینکه ما آبیاری را اداره کنیم و از برای

آبیاری یک مقام شامخی و یک استقلال دائمی قائل بشویم که در تمام مملکت جاری بشود حالا بنگاه آبیاری میگوید آقا من این سهام خودم را میدهم کسی که تخلف بکند از این مقررات من سهام خودم را پس میگیرم ولی از آنطرف باید این بنگاه آبیاری را هم مکلف کنیم اینجا مثل حکایت همان شخصی است که گفت اگر آقا زاده گریه را بکشد چه کند گفت آنجا که هم جایز است چون این بنگاه مکلف نیست ممکن است در یک مورد هم صرفنظر بکند بنده عقیده ام این است که بنگاه مکلف باشد به مجرد اینکه دید تخلف واقع شد سهام را برگرداند آنوقت شرکت ناچار است که تبعیت بکند از جریان و بنگاه آبیاری تخلف نمیکند و آنوقت اداره ما لاستیکی نمیشود و اداره رسمی است همیشه این عبارت ها باعث شده است که قوانین را از اهمیت انداخته است این است که بنده پیشنهاد کردم که نوشته شود اگر تخلف شد اداره آبیاری مکلف است این سهام را بخرد ، دولت از این عمل هم نفع میبرد و هم مملکت را آباد میکند اگر کسی هم میآید با علم و اطلاع میخرد و ایرادی هم ندارد .

وزیر کشاورزی - بنده این را در جواب آقای اوحدی عرض کردم که این اختیار را مقتضی است برای اداره آبیاری بگذاریم واقعاً یک وقتی ممکن است (همینطور که فرض کردند و این فرض محال است) که قیمت این سهم کمتر از مبلغی بشود که ما فروخته ایم همینطور ممکن است بنگاه آبیاری یک سهامی را بخواهد بخرد و پول نداشته باشد باین جهت مکلف نکنیم و بنگاه اختیار داشته باشد در دست بنگاه باشد بهتر است از نظر وضعیت و ضرورت و نوع تخلف و تا چه اندازه بوده ، ممکن است تخلف بحدی بوده که محتاج بیک همچو عمل شدیدتی نباشد این است که این اختیار را بگذارید برای بنگاه که اگر ممکن است با یک مجازاتهای کوچکی او را متوجه کرد البته از این عمل شدید صرفنظر بکنند و اگر دیدیم تنبیه نمیشود این کار را خواهد کرد و بنده تقاضا میکنم پیشنهادشان را مسترد بفرمایند

رئیس - آقای انوار چه نظری دارید؟

انوار - رأی بگیرید ندهید ندهند .

رئیس - رأی میگیریم به پیشنهاد آقای انوار . موافقین برخیزند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد . پیشنهاد آقای ثقة الاسلامی :

پیشنهاد میکنم باخر قسمت اول ماده ۹ بعد از کلمه تجویب گردد آبیاری شهرها اضافه شود .

رئیس - آقای ثقة الاسلامی .

ثقة الاسلامی - چون نوبت به بنده نرسید دیگر نتوانستم صحبت کنم این است که این پیشنهاد را کردم اولاً بنده میخواهم تقدیر کنم این لایحه را که برای آبیاری آورده اند و حالا بنده میخواهم بگویم که یا بنگاه باشد یا شرکت و این یکی از آن کارهای عام المنفعه است ثانیاً بنده میخواستم از وزارت کشاورزی مخصوصاً آقای وزیر کشاورزی خواهش کنم سد سعدآباد که مدتهاست مطرح است برای آبیاری تبریز و چندین کیلومتر ممکن است از این راه استفاده بشود برای کشاورزی و چندین دفعه هم مهندسین رفته اند آنجا و پولهایی خرج شده است و برای شهر تبریز واقعاً مایه حیات خواهد بود و پولی هم وزارت کشاورزی آنجا لازم ندارد که از خودش خرج کند یک اعتباراتی هست هفتصد هشتصد هزار تومان و خود اهالی هم حاضر هستند که این موضوع را با نظر آنها و تحت نظر وزارت کشاورزی یک شرکتی تشکیل بدهند و با طیب خاطر در این امر شرکت خواهند کرد مخصوصاً استدعا میکنم که این قول را بدهند . این سد سعدآباد را ، چندین دفعه هم نقشه برداری شده است ولی چون اهالی آن مهندسین و یا اشخاصی که متصدی بوده اند اعتماد کامل نداشته اند نتوانسته اند کاری انجام بدهند هم پولش حاضر است و هم شرکاء حاضرند و هم شهر تبریز خیلی متشکر و ممنون خواهند شد و این را نباید از نظر دور داشت که آذربایجان همیشه گاو شیره ایران است و برای شیر آن لازم است که گاهی نظری هم با آنطرف بیندازند که اقلاً آب خوراکی این شهر را تأمین کنند و دولت نباید آنرا فراموش بکند .

مخبر - عرض کنم بطوری که ملاحظه فرمودید این قانون کلیت دارد پس لازم نیست که بر این یک چیز های خصوصی را بیفزائیم البته هر نقطه که برای آبیاری و ایجاد سد یا آوردن آبهای عمده از نقاطی بنقاط دیگر ایجاد بکنند و وضعیت مقتضی باشد البته وزارت کشاورزی آنجا اقدام خواهد کرد و این تذکرانی هم که فرمودید البته تذکرات حضرتعالی را بنظر اعتبار مینگرند در موقعش و آنجا که میفرمایند در قسمت آذر بایجان البته آنجا هائی هم که میشود از آبهای آذربایجان استفاده کرد هم برای شهر هم برای استفاده کشاورزی برای آبیاری اراضی زراعتی البته شرکت های محلی هم تشکیل خواهند داد و اقدام خواهند کرد و قانون را در کلیه نقاط مملکت بطور کلی عملی میکنند پس بنظر بنده ذکر این از شهر ها لازم نیست این عمومیت دارد در هر کجا مقتضی باشد عملی خواهند کرد باینجهت استدعا میکنم پیشنهادتان را مسترد بفرمائید .

وزیر کشاورزی - عرض کنم که البته همانطوری که آقای افشار بیان فرمودند البته بنگاه آبیاری در یک موارید که فرمودند سرمایه اش حاضر است و شرکایش حاضر است البته آنها را مقدم میگذاورد البته کارهایی که از نظر عمل و نتیجه بهتر ممکن است انجام بشود فوراً عمل خواهد کرد .

ثقة الاسلامی - بنده پس میگیرم .

رئیس - پیشنهاد آقای منشور .

پیشنهاد میکنم راجع بماده ۹ پس از شرکتهای نوشته شود سهامی و در آخر ماده نوشته شود مالکین پرداخت و تعهد نمایند .

رئیس - آقای منشور .

منشور - پیشنهادی که بنده کردم محتاج بتوضیح زیادی نیست چون همه جا نوشته شده است شرکت و نوع شرکت مختلف است بنویسند شرکت سهامی زیرا ممکن است اسباب زحمت بشود برای شما و آن پولی که لازم است برای تشکیل شرکت جمع نمیشود زیرا در شرکت سهامی مردم زودتر حاضر هستند پول بدهند تا در شرکت های دیگر چون در شرکت های

سهامی اختیارش محدود است بهمان که پرداخته است برای خرید سهم. اما در قسمت دوم بنده نوشتم که پرداخت و تعهد شود برای تشکیل شرکت های سهامی باید يك نكته پرداخت و تعهد کرد و این تنها کافی نیست که يك عده بنویسند تا این خواهیم کرد و در موقع عمل نخواهند پرداخت و کار را دچار اشکال خواهد کرد و به نتیجه ای که منظور است نخواهد رسید.

مخبر - در خود آقا اگر ملاحظه بفرمائید نظر آقا تأمین است برای اینکه منظور تشکیل شرکت است البته بنگاه آبیاری وقتی دید کارش پیشرفت میکند و نفع مملکت و مردم است آن قسمت شرکت را تشکیل خواهد داد و لازم نیست که دیگر ما محدودش کنیم اما اینکه میفرمایند پرداخت کند وقتی که شرکت تشکیل شد شرکت البته طبق قانون تجارت تشکیل خواهد شد و هر طوری که قانون تجارت معین کرده است بهمان ترتیب خواهد بود لازم نیست که يك مرتبه دیگر این نظری را که در يك قانون دیگری پیش بینی شده است در اینجا تکرار کنیم تصور میکنم آقا پیشنهادشان را مسترد بفرمایند برای اینکه هر دو مقصود آقا تأمین شده است.

منشور - بنده این پیشنهاد را پس نمیگیرم برای اینکه اگر بخواهند شرکت تشکیل بدهند میگویند این قانون مؤخر قانون تجارت وضع شده است و چون در اینجا قید نشده است که چگونه شرکتی است اسباب زحمت میشود و باید قید بکنید.

رئیس - موافقین با پیشنهاد آقای منشور برخیزند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد. پیشنهاد آقای مجد ضیائی: پیشنهاد میکنم کلمه بالعکس بعد از همچنین حذف شود.

رئیس - آقای مجد ضیائی: چون مفهوم هر دو کلمه یکی است و هر يك منظور را میرساند بعقیده بنده باید کلمه بالعکس حذف شود.

وزیر کشاورزی - بنده قبول کردم بالعکس را بنزید

رئیس - پیشنهاد آقای دکتر طاهری:

پیشنهاد میشود در ماده ۹ سطر ذیل از وسط ماده نامبرده حذف شود: نظر باینکه منظور از تأسیس این قبیل شرکتها توسعه کشاورزی در کشور میباشد و نیز پیشنهاد میشود عبارت (یا از افراد سهام داران) بعد از کلمه شرکت حذف شود.

وزیر کشاورزی - هر دو اینها که انجام شد.

رئیس - پیشنهاد آقای نقابت:

پیشنهاد میکنم عبارت آخر ماده ۹ اصلاح شود: چنانچه شرکت راجع بقیمت آب و مقررات تنظیمی آبیاری تخلف نماید بنگاه آبیاری بتواند تمام سهام هیئت مدیره شرکت را بخود منتقل نموده و قیمت سهام را مطابق نرخ فروش اولیه بشرکت یا صاحبان سهام بپردازد.

رئیس - آقای نقابت

نقابت - آقای انوار فرمودند که قرار داد بین اشخاص معتبر است ما نگفتیم معتبر نیست ولی در قانون جزا اگر من مرتکب عملی شدم برخلاف قانون آقای انوار که نباید مجازات بشوند از این جهت منظور از این پیشنهاد من این است که وقتی يك شرکت سهامی یا غیر سهامی يك هیئت مدیره معین کرد این هیئت مدیره مکلف است مطابق قوانین کشوری عمل بکند هیچ تخلف هم نکنند یعنی مالیاتش را بوقت بدهد جعل سند نکند مال مردم را نخورد نظامات را رعایت بکند اما اگر این هیئت مدیره جرمی مرتکب شد یعنی از قواعد تخلف کرد آنوقت من سهم دار که در تهران هستم و هیئت مدیره در خمین هستند بچه علت سهم من را بگیرند این يك عملی است که برخلاف اصول قانون گذاری است، جرم دیگری را بگردن دیگری گذاشتن برخلاف اصول است بنده پیشنهاد کردم که اگر شرکت تخلف کرد یعنی اگر هیئت مدیره تخلف کرد (برای اینکه شرکت بدست هیئت مدیره است) سهام هیئت مدیره را ازش بگیرند اما نه سهم سهامدار دیگری را که در يك گوشه مملکت است و هیئت مدیره مطابق قانون تجارت حتماً باید سهم داشته باشد و اگر نباشد که مدیر عامل تعیین کنند آن مدیر عامل

رئیس - رأی گرفته میشود به ماده ۹ با اصلاحاتی که شده موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده دهم:

ماده ۱۰ - نظارت در کلیه امور آبیاری کشور از قبیل تأسیسات آبیاری ساختمانها تقسیم آب رودخانه ها و انهار عمومی و استخر های عمومی که آب آنها به صرف زراعت میرسد با رعایت قانون مدنی بعهده بنگاه آبیاری است.

رئیس - آقای طباطبائی:

طباطبائی - عرضم را بنده خیلی مختصر خواهم کرد عرض میکنم بنظر بنده موافقت بفرمائید آقای اعتبار... (اعتبار - که این لایحه را پس بگیرم) نه حالا اگر لایحه را پس نمیگیرید لااقل اختیارات این مؤسسه یا شرکت را (که نمیدانم چه صورتی پیدا خواهد کرد) بکفایت محدود بکنند بوظایفی که خودش دارد البته يك شرکتها را تشکیل میشود يك برنامه هائی هم دارد و در يك جاهائی بتفاوت و بتدریج شروع بکار میکنند این را نظارت دادن در تمام آنها و مجاری انهار و مربوط به مردم بنظر من کار صحیحی نیست حق مداخله ندارد، يك شرکتی است دولت هم هست يك شرکتی تشکیل میدهد يك سهامی دارد و این در حدود خودش میتواند دخالت بکند در کارهای خودش این را دخالت دادن در کارهای عمومی در آنها و مجاری و انهار که مربوط باو نیست این بنظر من تولید زحمت خواهد کرد بعلاوه معلوم نیست که این چه جور از آب در بیاید معلوم نیست طرز نقشه و طرز کارش چه جور است این را منا بهش اختیار نظارت بدهیم در کلیه امور آبیاری کشور بچه ترتیب و چطور دخالت میکنند؟ مسئولیت خواهد داشت؟ مؤاخذ خواهد کرد، در تقسیم آنها نظارت خواهد کرد، بچه کیفیت دخالت خواهد کرد اینهم که معلوم نیست، حدود اختیارش بنظر من... (مخبر - مطابق قانون مدنی) برای چه؟ ما چه حقی داریم این اختیار را بدهیم، عرض کردم که این دولت هم که نیست، شرکت است شرکت دارد بکارهای خودش دخالت بکند بنظر من موافقت کنید این ماده را برش دارید

را هم باید هیئت مدیره معین کند و بنابر مسئول هیئت مدیره است زیرا در قانون تصریح میکنند که هیئت مدیره میتواند کلاً یا بعضاً اختیارات خودش را با مسئولیت خویش بيك نفر واگذار کند و يك مدیر عامل انتخاب کند پس از این جهت هم هیئت مدیره تخلف کرده و باید سهام آنها را منتقل کنند نه سهام يك صاحب سهم خارجی را.

وزیر کشاورزی - در این باب زیاد توضیح داده شده و زیاد صحبت شده بنده عرض کردم که ما اگر يك همچو عبارتی را در قانون بگذاریم بیشتر متوجه این نکته آقایان بایستی بشوند که این سهام را که ما میفروشیم بيك مقررانی فروخته میشود اگر از آن مقرر تجاوز بکنند م پولش را پس میدهیم و سهام را میگیریم مامیگوئیم آقا ما بشما يك سهمی میفروشیم با این شرط که این سهام تشکیل يك شرکتی را خواهند داد که با این ترتیب بتوانید از آن استفاده کنید اگر از این شرایط تخلف کردی میتوانیم سهام را بخودمان منتقل کنیم ما کار دیگری نکردیم مجازات دیگری هم نکردیم تراضی باهم میکنیم که این سهام امانت شماست که با این ترتیب ارزش استفاده کنی اگر نکردی من بخودم منتقل میکنم مجازاتی هم نکرده ام پولتان را هم پس میدهم.

اوحدی - صحیح است.

نقابت - بهیچوجه صحیح نیست و حاضر م با حضور تمام قضات این را ثابت کنم!

اوحدی - با هیچ قاضی نمیتوانید این را ثابت کنید!

نقابت - سی سال قضاوت بدون توجه مثل شما نتیجه اش همین است.

رئیس - موافقین با پیشنهاد آقای نقابت برخیزند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد. رأی گرفته میشود به ماده ۹ **طوسی** - يك اصلاحاتی پیش شده بود که وقت خواندن اصلاحات خوانده نشد.

وزیر کشاورزی - آنها را قبول شد البته درش گنجانیده میشود اگر خوانده بشود پیشنهادات دیگری میرسد الان آقای نقابت دارند پیشنهاد مینویسند خواهش میکنم رای بگیرند.

سهامی اختیارش محدود است بهمان که پرداخته است برای خرید سهم. اما در قسمت دوم بنده نوشتم که پرداخت و تعهد شود برای تشکیل شرکت های سهامی باید يك ثلث پرداخت و تعهد کرد و این تنها کافی نیست که يك عده بنویسند تا این خواهیم کرد و در موقع عمل نخواهند پرداخت و کار را دچار اشکال خواهد کرد و به نتیجه ای که منظور است نخواهد رسید.

مخبر - در خود آقا اگر ملاحظه بفرمائید نظر آقا تأمین است برای اینکه منظور تشکیل شرکت است البته بنگاه آبیاری وقتی دید کارش پیشرفت میکند و نفع مملکت و مردم است آن قسمت شرکت را تشکیل خواهد داد و لازم نیست که دیگر ما محدودش کنیم اما اینکه میفرمایند پرداخت کند وقتی که شرکت تشکیل شد شرکت البته طبق قانون تجارت تشکیل خواهد شد و هر طوری که قانون تجارت معین کرده است بهمان ترتیب خواهد بود لازم نیست که يك مرتبه دیگر این نظری را که در يك قانون دیگری پیش بینی شده است در اینجا تکرار کنیم تصور میکنم آقا پیشنهادشان را مسترد بفرمایند برای اینکه هر دو مقصود آقا تأمین شده است.

منشور - بنده این پیشنهاد را پس نمیگیرم برای اینکه اگر بخواهند شرکت تشکیل بدهند میگویند این قانون مؤخر قانون تجارت وضع شده است و چون در اینجا قید نشده است که چگونه شرکتی است اسباب زحمت میشود و باید قید بکنید.

رئیس - موافقین با پیشنهاد آقای منشور برخیزند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد. پیشنهاد آقای مجد ضیائی: پیشنهاد میکنم کلمه بالعکس بعد از همچنین حذف شود **رئیس** - آقای مجد ضیائی.

مجد ضیائی - چون مفهوم هر دو کلمه یکی است و هر يك منظور را میرساند بعقیده بنده باید کلمه بالعکس حذف شود.

وزیر کشاورزی - بنده قبول کردم بالعکس را بنویسید

رئیس - پیشنهاد آقای دکتر طاهری:

پیشنهاد میشود در ماده ۹ سطر ذیل از وسط ماده نامبرد حذف شود: نظر باینکه منظور از تأسیس این قبیل شرکتها توسعه کشاورزی در کشور میباشد و نیز پیشنهاد میشود عبارت (این از افراد سهام داران) بعد از کلمه شرکت حذف شود. **وزیر کشاورزی** - هر دو اینها که انجام شد.

رئیس - پیشنهاد آقای نقابت:

پیشنهاد میکنم عبارت آخر ماده ۹ اصلاح شود: چنانچه شرکت راجع به قیمت آب و مقررات تنظیمی آبیاری تخلف نماید بنگاه آبیاری بتواند تمام سهام هیئت مدیره شرکت را بخود منتقل نموده و قیمت سهام را مطابق نرخ فروش اولیه بشرکت یا صاحبان سهام بپردازد

رئیس - آقای نقابت

نقابت - آقای انوار فرمودند که قرار داد بین اشخاص معتبر است ما نگفتیم معتبر نیست ولی در قانون جزا اگر من مرتکب عملی شدم برخلاف قانون آقای انوار که نباید مجازات بشوند از این جهت منظور از این پیشنهاد من این است که وقتی يك شرکت سهامی یا غیر سهامی يك هیئت مدیره معین کرد این هیئت مدیره مکلف است مطابق قوانین کشوری عمل بکند هیچ تخلف هم نکند یعنی مالیاتش را بوقت بدهد جعل سند نکند مال مردم را نخورد نظامات را رعایت بکند اما اگر این هیئت مدیره جرم مرتکب شد یعنی از قواعد تخلف کرد آنوقت من سهم دار که در تهران هستم و هیئت مدیره در خمین هستند بچه علت سهم من را بگیرند این يك عملی است که برخلاف اصول قانون گذاری است، جرم دیگری را بگردن دیگری گذاشتن برخلاف اصول است بنده پیشنهاد کردم که اگر شرکت تخلف کرد یعنی اگر هیئت مدیره تخلف کرد (برای اینکه شرکت بدست هیئت مدیره است) سهام هیئت مدیره را از او بگیرند اما نه سهم سهامدار دیگری را که در يك گوشه مملکت است و هیئت مدیره مطابق قانون تجارت حتماً باید سهم داشته باشد و اگر بنا شد که مدیر عامل تعیین کنند آن مدیر عامل

رئیس - رأی گرفته میشود به ماده ۹ با اصلاحاتی که شده موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده دهم:

ماده ۱۰ - نظارت در کلیه امور آبیاری کشور از قبیل تأسیسات آبیاری ساختمانها تقسیم آب رودخانه ها و انهار عمومی و استخرهای عمومی که آب آنها به صرف زراعت میرسد با رعایت قانون مدنی بعهده بنگاه آبیاری است.

رئیس - آقای طباطبائی:

طباطبائی - عرضم را بنده خیلی مختصر خواهم کرد

عرض میکنم بنظر بنده موافقت بفرمائید آقای اعتبار... (اعتبار - که این لایحه را پس بگیریم) نه حالا اگر لایحه را پس نمیگیرید لافل اختیارات این مؤسسه یا شرکت را (که میدانم چه صورتی پیدا خواهد کرد) بکفداری محدود بکنند بوظایفی که خودش دارد البته يك شرکتی تشکیل میشود يك برنامه هائی هم دارد و در يك جاهائی بتفاوت و بتدریج شروع بکار میکنند این را نظارت دادن در تمام آنها و مجاری آنها و مربوط بمردم بنظر من کار صحیحی نیست حق مداخله ندارد، يك شرکتی است دولت هم هست يك شرکتی تشکیل میدهد يك سهامی دارد و این در حدود خودش میتواند دخالت بکند در کارهای خودش این رادخالت دادن در کارهای عمومی در آنها و مجاری و انهار که مربوط باو نیست این بنظر من تولید زحمت خواهد کرد بعلاوه معلوم نیست که این چه جور از آب در بیاید معلوم نیست طرز نقشه و طرز کارش چه جور است این را ما بهش اختیار نظارت

بدهیم در کلیه امور آبیاری کشور بچه ترتیب و چطور دخالت میکنم؟ مسؤلیت خواهد داشت؛ مؤاخذ خواهد کرد، در تقسیم آنها نظارت خواهد کرد، بچه کیفیت دخالت خواهد کرد اینهم که معلوم نیست، حدود اختیارش بنظر من... (مخبر - مطابق قانون مدنی) برای چه؛ ما چه حقی داریم این اختیار را بدهیم. عرض کردم که این دولت هم که نیست، شرکت است حق دارد بکارهای خودش دخالت بکند بنظر من موافقت کنید این ماده را برش دارید

همین است. **رئیس** - موافقین با پیشنهاد آقای نقابت برخیزند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد. رأی گرفته میشود بماده ۹ **طوسی** - يك اصلاحاتی پیش شده بود که وقت خواندن اصلاحات خوانده نشد.

وزیر کشاورزی - آنهائی که قبول شد البته درش گنجائیده میشود اگر خوانده بشود پیشنهادات دیگری میرسد الان آقای نقابت دارند پیشنهاد مینویسند خواهش میکنم رای بگیرند.

و اختیارات و اقدامات او را در حدود خودش ما تصویب میکنیم .

وزیر کشاورزی - با اینکه نماینده محترم به بنده وعده فرموده بودند که لطف بفرمایند این قانون آبیاری را مجال بدهند بگذرد باز هم در این قسمت فرمایشاتی فرمودند البته چون مختصر بود بنده هم مختصر جواب عرض میکنم : موضوع آبیاری و نظارت در قسمت رودخانه‌ها مخصوصاً با وضعی که فعلاً پیدا کرده است بنظر بنده یکی از کارهای مفیدی است که حتماً باید بشود انهاری که الان هست چه انهار خصوصی چه انهار عمومی در نتیجه عدم مراقبت در نتیجه عملی که بایستی مالکین یا استفاده‌کنندگان از انهار بیک صورت صحیح و منظمی بایستی بکنند و نمی‌کنند غالباً آنها بهتر میرود مخصوصاً یک موردی پیدا کرد دو سه روز پیش در شهریار که آنجا البته قانون نگذشته بود و این چون موضوع اعتباری بود و آب هم برای زارع نهایت ضرورت را دارد بنده مجبور شدم که یک اقداماتی در این کار بکنیم در آنجا یک سدی که بایستی ببندند چهار نفر از مالکین حاضر نبودند یک عده زارع و رعایا گرفتار شده بودند داد می‌کردند برای بستن یک سدی که از این آب سی‌چهل ده استفاده بکنند چهار نفر از این آقایان حاضر نبودند بالاخره ما از نظر اینکه ممکن بود اگر دیر بشود یک خسارتی وارد به آنها بشود یک ماموری فرستادیم و از فرمانداری تهران هم خواهش کردیم به بخشداری آنجا دستور داد که آن مالکین را مکلف کنند مطابق دستورات علمی آن سد را ببندند و استفاده کنند از آن آب از این موارد خیلی اتفاق می‌افتد بنده خودم دیدم در ورامین در رودخانه جاجرود که یک مقدار اراضی را مشروب میکند الا آن روی عدم مراقبت نهری که از آنجا عبور میکند بواسطه اینکه در بهار آب زیادی دارد آب میریزد بسطح زمین و اراضی را بصورت باطلاق در می‌آورد و تصور میکنم اگر یک نهرهای کوچکی این‌ور و آن‌ور بکنند فاضل آب اینطرف و آنطرف شاه نهر ریخته شود هم

نشد آن دهاتی هم که آبش بصورت دفتری بشرحی که عرض کردم بود اشخاصی که تخطی کردند دهاتی که بالا بند و بالا آب بود تمام آب آنها را بردند و بالاخره اراضی یا این خشک و لم یزرع شد و همیشه فریاد آنها در موقع کم آبی در غالب نقاط کشور بلند است و واقعاً شایسته است که برای امور آبیاری رودخانه‌ها دولت یک توجه خاصی بکند فقط نکته‌ای که جلب توجه بنده را کرد این است که شما نوشته‌اید طبق قانون مدنی وقتی قانون مدنی هست این محتاج بذکر نیست قانون مدنی بقوت خودش باقی است و بنده معتقد هستم که این کلمه قانون مدنی باید حذف شود و نظارت در تقسیم آبها حقیقهٔ بعد از وزارت کشاورزی باشد که یک تقسیم خیلی عادلانه بکند یا روی سوابقی که بوده یا اینکه یک تقسیم عادلانه جدیدی بکند که هر مزرحه که حق آب دارد آب خودش را مطابق مقررات ببرد وزارت کشاورزی مکلف باشد که از تخطی و تعدی و تجاوز افراد یا دهات جلوگیری بکند و اگر این وظیفه را وزارت کشاورزی انجام بدهد که یک قدم بسیار بزرگی برای تامین آسایش مردم و آبیاری برداشته شده است .

وزیر کشاورزی - بنده متشکرم که منظور نظر آقای امیر تیمور هم همین نظری است که بنده دارم، موضوع کلمه طبق قانون مدنی البته در این لایحه دولت نبود این پیشنهاد در شور اول شده بود و در کمیسیون مقتضی دانسته که در قانون ذکر کند. بنظر بنده ما هر عملی هم که بخواهیم بکنیم نمیتوانیم از قانون مدنی تجاوز بکنیم بالاخره قانون مدنی یکی از قوانینی است که در اصول و رؤس امور کشور دخالت نمیکند و بایستی همیشه کارهای ما منطبق با این قانون باشد ولی خوب آقایان اصرار کردند کمیسیون هم رأی داد بنده هم موافقت کردم چون نظری نداشتم که ما از آن قانون تجاوز یا تخطی بکنیم حالاً هم بسته بنظر مجلس است اگر اصراری دارند بنده حین ندارم .

رئیس - آقای اورنگ .

اورنگ - موافقم .

رئیس - آقای سزاوار .

سزاوار - بطوری که بنده اطلاع دارم این ماده در شور اولی که در مجلس آمد این رعایت قانون مدنی را نداشت در شور دوم در کمیسیون علاوه شد البته صرف نظر از اینکه هر قسمت مقرراتی که در کشور قانونی بشود البته باید تطبیق با حق بکند مخالفتی در قانون مدنی ندارد و البته تطبیق با قانون مدنی میشود بنظر بنده اینکه در این مورد اساساً لازم است اما بنظر بنده یک مورد خاصی است که بنده من باب وظیفه‌ای که دارم و در مجلس حضور دارم عرض میکنم و آن موضوع آب قم است بنده هیچ علاقه‌ای در آنجا ندارم بهیچوجه من الوجوه ولی نمیتوانم خودداری کنم که اگر این ماده باین شکل تصویب شود مطمئن باشید که آن کشمکش‌ها و مشاجراتی که یکی دو سال است در قم و در آنجا هست شدت پیدا خواهد کرد و در نتیجه یک شهر هفتاد هزار نفری از بین خواهد رفت طرز قم و اراضی کناره رودخانه باین وضعی است که بنده عرض میکنم قم البته از شهرستانهای قدیم است که از زمان ساسانیان بوده است و یک معمولی داشته است در اینجا با اراضی بالا دست خودش که آن معمول پنج و شش بوده است یعنی در سالهای کم آبی پنج روز قسمت پائین را مشروب میکردند است و پنج روز اراضی بالا دست را و حالا یکی دو سال است که این قسمت ایجاد اختلاف کرده است یعنی بر حسب اینکه بالادستیها مزاحمت میکنند اراضی تازه گرفته‌اند و میخواهند آباد کنند و از آب رودخانه بیشتر میخواهند استفاده کنند نتیجه این است که آنها اگر بخواهند کاملاً مشروب بشوند و بعد بقیه اش بیاید بقم دیگر برای اراضی قم آبی نخواهد رسید چهارصد حصه زراعت قم (در وزارت کشاورزی پرونده دارد) پانزده هزار خروار بذر افشان در سال گذشته از بی آبی سوخت بنابراین رعایت قانون مدنی که اینجا نوشته اگر چه بنده بایستی مواد قانون مدنی را هم عرض کنم این هم اشتباه نشود ماده ۱۵۸ است و ماده ۱۵۹ که حق تقدم در حق است نه حق تقدم در مکان البته برای اینکه کسی که زودتر احیا

کرده است یعنی آن آراضی که زودتر احیا شده است و از آب رودخانه استفاده شربی میکرده او مقدم است ولو اینکه او پائین تر باشد البته رعیت قانون مدنی اینجا ملحوظ است که نه اینکه بطور کلی این الاقدم فالاقدم از لحاظ مکان نیست از لحاظ شرب است و لو اینکه پائین تر باشد و عرض کردم البته حقایقش معین است و عمل هم بوده است بنابراین توجه بفرمائید نسبت باین قسمت چون مورد خاص دارد و ایجاد اختلاف میکنند بلکه بایستی در این موقعی که وزارت کشاورزی یک قانونی آورده است (که بنظر بنده هم یک قانون بسیار خوبی است) بلکه بتواند این غائله اختلاف را هم در این زمینه خاتمه بدهد یک طرحی یک تبصره بنده پیشنهاد کردم که بهیچ جا هم بر نمیخورد و آن این است که در سالهای کم آبی میتواند بنگاه کشاورزی تناسب رودخانه را در نظر بگیرد و آب رودخانه را بطور عادلانه بین آنها تقسیم کند و رفع اختلاف بشود بهر صورت قم سهم خودش را دارد سهم پنج و شش معمول است ولی برای اینکه رفع این اختلاف بشود چون این اختلاف یکی دو سال است ایجاد شده بنظر بنده راهش این است که با این تبصره موافقت بفرمائید تبصره این است: پیشنهاد میکنم تبصره زیر بماده ۱۰ اضافه شود: تبصره در تقسیم آب رودخانه قم بنگاه آبیاری مکلف است در سالهای کم آبی مقدار آب رودخانه را به نسبت مزارع کنار رودخانه و زراعت شهرستان قم تاچائیکه از رودخانه مشروب میشوند در نظر گرفته و ترتیب عادلانه بدهند بهر صورت عرض کردم این وظیفه بنده بود راجع باین موضوع تذکر دادم که دولت بداند موضوع آب قم یک موضوع کوچکی نیست یک شهر هفتاد هزار نفری است و چهارصد حصه زراعت و اختلافاتی تولید شده که سال گذشته تمام اوقات وزارت کشاورزی و وزارت کشور و نخست وزیری و دوایر مربوطه مشغول باین کار بوده است و بنابراین این رعایت قانون مدنی منافی حق قومی است حالا خود دانید.

رئیس - آقای اوحدی.

اوحدی - بنده از این ماده ده مخصوصاً قید قانون

مدنی و رعایت آنرا اشکالی نمی بینم بلکه وضع قانون برای احقاق حق و جلو گیری از تجاوزات است. من تعجب میکنم که گفته شود قانون مدنی که از روی فقه اسلامی برداشته شده من مخالف آن هستم و این خیلی اسباب تعجب من است (خنده نمایندگان) حقیقه اسباب تعجب است. مجلس قانون وضع میکنند برای مملکت نه برای یک محل مخصوصی (سزاوار - نگفتم با قانون مدنی مخالفم، توجه نکردید آقای اوحدی) استدعا میکنم آقا، بنده در ضمن فرمایشات شما گوش بودم حالا هم شما مثل بنده گوش باشید، بنده شاید از نقطه نظر دخالت و عمل در امر قانون تا یک اندازه آشنا باشم با جریان قانون، ادعا نمیکنم که عالم بقوانین هستم، نه، آشنا هستم زیرا سی سال است با قانون سروکار داشته ام، در قانون مدنی حق را رعایت کرده است حتی همین نظری را که آقای سزاوار تصور میکنند بر ضرر او است قانون مدنی آنرا رعایت کرده است و در شرحی که برای این قانون مدنی نوشته شده و نزد من موجود است و هر که بخواهد بیاو نشان میدهم تصریح شده که اگر یک مقدمی یک زمینی را احداث بکند و بخواهد از نقطه نظر آن حق تقدم آن زمین محدث را آب بدهد قانون مدنی میگوید حق ندارد (صحیح است) پس وقتی که قانون مدنی یک حق تقدم ثابتی را در نظر میگیرد و میگوید اگر یک مقدم حادثی از حیث مکان پیدا شد او حق ندارد بنابراین دیگر جای نگرانی نیست، اگر این آب رودخانه یا این چشمه سار ابتدا یک محلی را مشروب میکرده است و بعد میرسیده است بیک نفر دیگر که او هم مشروب میشده اگر یکی بین این دو تا بیاید بعد از عملیات سابقه امروز اینجا یک محلی را تصرف بکند و یک باغ یا اراضی احداث بکند و بگوید چون من بالادست تو هستم باید مشروب بشوم قانون مدنی این را منع کرده است و این حق را نداده است بنابراین نگرانی نداشته باشید و از قانون مدنی هم نباید ترسید و نباید فرار کرد. فقط میخواهم به آقای وزیر کشاورزی تذکر بدهم که چشمه سارها را در اینجا اضافه کنند. چون غیر از

رودخانه ها و استخرها و انهار یک جاهائی هم داریم بنده چشمه سار یعنی آب چشمه است و زراعت را مشروب میکند و جنبه عمومی هم دارد. از این جهت فقط بنده استدعا میکنم که چشمه سارها بعد از استخر اضافه شود.

۴ - تقدیم یک فقره لایحه از طرف آقای وزیر جنگ | وزیر جنگ (آقای سپهبد احمدی) - بنده لایحه ای داشتم راجع به وزارت جنگ که دو موضوع را در برداشت تقدیم مجلس شورای ملی میکنم و استدعا میکنم به کمیسیون مربوطه مراجعه بشود و بعد مطالعه کنند (صحیح است)

۵ - بقیه شو: لایحه آبیاری | رئیس - آقای معدل.

معدل - موضوعی را که آقای سزاوار مذاکره کردند بنده از یک جهت خواستم تذکر بدهم که هم خود ایشان متوجه باشند و هم سایر همکاران محترم که ایجاد یک اختلاف جدیدی در اوضاع زراعت و مناسبات بین مالکین نکنند. برای اینکه بیشتر آبیاری هائی که از رودخانه ها میشود روی سوابق است و قانون مدنی و سایر قوانین که مورد اقدام و عمل ما میباشد این اعمال را تصدیق کرده است. هر جا هم اختلافی وجود دارد در اصل این اختلاف است که آیا سابقه کدام طرف مقدم تر است یا محرز تر است یا ثابت تر است. اگر این امر را بخواهیم هر کدام را بوسیله تغییر دادن قانون تغییر بدهیم یک اختلاف کلی در تمام مملکت حادث میشود بنظر بنده باید حصر کرد و محدود کرد اختلاف را بآن نقطه بخصوص و مرجع هم محکمه و دادگاه خواهد بود. اگر امروز یکی از طرفین دست داشته باشیم در مجلس شورای ملی و بتوانیم وضع قانون کنیم با اعمال نفوذی در تغییر قانون کنیم نباید این موجب را فراهم بکنیم که این اختلاف از این نقطه خاص بتمام کشور سرایت بکند. بنده چون نه بوضع قم آشنا هستم و نه به وضعیت این آب خاص ولی نگرانی من از این است که ما هر چیزی را که دیده ایم تغییر دادیم موجب یک اختلافی شده و بلکه موجب هزاران اشکال شده است تنها چیزی هم که با حیات این مملکت تماس دارد قضیه آب است و زراعت. بنده خواستم از آقای وزیر کشاورزی

استدعا کنیم که اگر می بینند در اثر این قانون واقعا مالکین و کشاورزان در کشمکش می افتند البته صلاح است که از این قانون و آبیاری جدید بگذریم و دست به گذشته نزنیم برای اینکه گذشته آنچه که بوده است و سابقه داشته است باقی است و طبق همان مقررات و سوابق محفوظ بماند و مالکین و آبیاری مملکت را در زحمت نگذاریم. حالا مثلاً مالکین قم با مالکین خلات یک اختلافی دارند محاکم عالی رسیدگی میکند یا حق را باینطرف میدهند یا بآن طرف. برای رضای خدا باید این را رعایت کرد که تمام مملکت دچار گرفتاری نشوند و بنده نظر خاصی دارم.

رئیس - آقای نقابت

نقابت - بنده هم موافقم ولی یک تذکری داشتم در موقع پیشنهادات مطالب دچار ضیق میشود و ماده ۶۳ هم از دو سه طرف فشار میآورد. باینجهت بایستی در موقعی که اصل ماده مطرح است یک قدری مطلب روشن بشود. ماده ۱۵۸ قانون مدنی که بنده قرائت میکنم مینویسد: هر گاه تاریخ احیای اراضی رودخانه مختلف باشد زمینی که احیاء آن مقدم بوده است در آب نیز مقدم میشود بر زمین متأخر در احیاء اگر چه پائین تر از آن باشد و همچنین مورد دیگر اصلاً باب دوم قانون مدنی که باب احیاء است و مباحث ترتیبی دارد که چطور باید به بالا تر آب داد و پائین تر چطور و حقوق هر کدام نسبت به مجاور چطور است و اینها. حالا وزارت کشاورزی از نظر اینکه میخواهد بسط بدهد امور زراعت و کشاورزی را باید اصول مسلمه قانونی را هم رعایت کند بهمین جهت در کمیسیون تذکر داده شده است که مطابق قانون مدنی برای اینکه یک بابی را نگذاریم اینجا حالا اگر این عبارت را حذف کنیم یا نسبت بمورد خاصی نظر خاصی ایجاد کنیم بر خلاف این باب است. فقط یک نکته است که باید مدنظر تذکر بدهم که شهر قم یک شهر مقدسی است و تمام مردم اینجا و تمام اهالی این مملکت به آنجا توجه دارند. اگر آبی را که برای قم مطلوب است آب مصرف اهالی شهری باشد هر کس حاضر است که همه جور

مساعدت کند حتی از زراعتش هم صرف نظر کند و به شرب آنجا آب بدهد ولی اگر عنوان این باشد که چون آنجا شهر مقدسی است و در همان شهر و اطراف اراضی جدید احداث شده است باید آب زراعتی دیگر خورده بشود این صحیح نیست اگر فقط برای شرب شهر قم باشد اشکالی ندارد و چون پیشنهادی که تهیه شده است و جمعی از آقایان امضاء کرده اند و داده اند در موقعی که امضاء کرده اند این اندازه شرح داده نشده بود و روشن نشده بود مطلب برای آنها حالا که روشن شد ممکن است صاحبان و امضا کنندگان امضاهای خودشان را پس بگیرند.

بعضی از نمایندگان - کافی است مذاکرات

رئیس - آقای صدر

صدر - عرض کنم دو مطلب اینجا در ضمن این ماده بیان شد یکی حذف آن جمله رعایت قانونی که از طرف آقای امیر تیمور اظهار شد ولی بنده تصور میکنم یک مطالب دیگری در نظرشان بوده است والا این پیشنهاد را نمیگرداند آقایان البته تصدیق میفرمایند که اصول زندگی ماری قانون مدنی است چه نسبت بمملکت و چه نسبت به اموال منقول و غیر منقول و اگر بخواهیم رعایت قانون مدنی را برداریم تمام زندگی ما بهم میخورد و تمام رژیم زندگی ما بهم میخورد البته در هر قانونی که دولت پیشنهاد میکند بمجلس و در آن تماسی دارد با نحوه مالکیت مردم و معاملات باید رعایت قانون مدنی یا مستتراً یا ظاهراً باشد. این جا بطور ظاهر نوشته اند رعایت قانون مدنی بشود و این عمل بنگاه آبیاری نظارت است نمیخواهد که تغییر قانون بدهد یا تغییر حقی بدهد (صحیح است) و اما این موضوعی که آقای سزاوار اظهار کردند این موضوع خاصی است. راجع بآب رودخانه قم بنده این عرض که میکنم نه از نقطه نظر شخصی است زیرا بنده در تمام آن حدود یک ملک دارم که داخل ۱۵۰ ملک دیگر است و طرف این گفتگو هست که نزدیک مجرا و مسیر رودخانه است که بلکه در گلپایگان و محلات شاید بیش از ۳۰۰ یا ۴۰۰ ده است که از آب این رودخانه مشروب میشود. البته اختلاف در موقع کم آبی است زیرا در موقع

بنده نماینده آن حدود هستم (از نقطه نظر نمایندگی ولی خودم اینقدر ندارم) اگر داشتم تقدیم میکردم که از نظر شرب رعایت شهر قم را بکنند و واگذار کنند این اندازه بنده قول میدهم. ولی گفتگو در اختلاف ملاکین است که ممکن است بین ملاکین قم و سایر ملاکین ایجاد شود و این را قانون مدنی حکمش را خواهد کرد و نمیشود باین زودی آنها را برهم زد.

رئیس - پیشنهادات خوانده میشود.

طوسی - پیشنهادی است تقریباً از طرف ۵۰ نفر از آقایان: پیشنهاد میکنیم تبصره زیر بماده ۱۰ اضافه شود: تبصره - در تقسیم آب رودخانه قم بنگاه آبیاری مکلف است در ~~در مناطقی که آبی مقدار آب رودخانه را به نسبت مزارع کنار رودخانه و زراعت شهرستان قم تا جائیکه از رودخانه مشروب میشوند در نظر گرفته و ترتیب عادلانه بدهند.~~

رئیس - آقای سزاوار

سزاوار - بنده خواستم این قسمت را توضیح بدهم البته این اسم بردن قانون مدنی این مسلم است که قانون مدنی جاری است در مملکت و در تمام شئون اشخاص مؤثر است و هیچ گفتگو ندارد که اگر عملی در جریان محاکم بادر جری آن اداری اقدام شود آنجا که اصطلاح پیدا کند با قانون مدنی البته خودش جواب گو خواهد بود. بنا بر این اصل مسلم و تعرض این ماده به قانون مدنی است که عرض میکنم اشکال پیدا خواهد کرد اگر ننویسیم ما با رعایت قانون مدنی مگر قانون مدنی رعایت نخواهد شد؛ البته رعایت خواهد شد اما آنچه را که بنده میخواستم عرض کنم اینطور نیست وقتی که شروع میشود با اختلاف مگر کم آبی در سال فواصل چقدر است دو ماه است. در دو ماه وقتی که جلوی این آب را بگیرد نتیجه این میشود که یک شهری میسوزد و اختلاف هم حل نمیشود. در اینصورت همانطور که آقای صدر فرمودند اهالی قم بیش از سهم خودشان که نمیدخواهند آنها سهم خودشان را میدخواهند این بنگاه آبیاری حق داشته باشد که مراقبت نماید در موقع لازم آنها سهم خودشان را ببرند و اینها هم

سهم خودشان را ببرند و پیشنهاد هم غیر از این نیست حالا آقایان خودشان میدانند

جمعی از نمایندگان - رأی رأی

وزیر کشاورزی - عرض کنم موضوع قانون یک موضوعی است و موضوع آب قسم هم یک موضوعی است علیحده. البته قانون یک مقرری است برای عموم و باید رعایت قانون مدنی هم بشود و این هم مسلم است موضوع آب قم همانطور که آقای سزاوار فرمودند مطالعاتی در وزارت کشاورزی شده است و پرونده هائی هم دارد. متأسفانه نتوانسته است بیک نتایج قطعی برسد یعنی بنده بعد از اینکه دقت کردم دیدم که این وظیفه وزارت کشاورزی نبوده است یعنی این کار جنبه حقوقی آن بیشتر می چربد تا وضع مداخله وزارت کشاورزی اشکالی که پیش میآید همانطور که خودشان فرمودند و آقای صدر هم فرمودند در موقعی است که آب کم است که هم دهات بالا مشروب میشوند و هم اراضی قم والا امسال بنده قطع دارم که هیچ اشکالی پیدا نخواهد شد هم دهات بالا مشروب میشوند و هم اراضی قم اینجا بنظر بنده وزارت کشاورزی نباید دخالت کند در موضوع قم و محدود کردن آب قم حالا اگر مجلس شورای ملی واقعاً تصویب بفرماید یک مورد بخصوصی را که وزارت کشاورزی در این موضوع بخصوص دخالت بکند البته بنده حرفی ندارم میرویم و میرسیم و رسیدگی محاکم و بالاخره یک ترتیبی داده میشود ولی بنظر بنده این کار بیشتر جنبه حقوقی دارد و باید که در محکمه حل بشود نه در وزارت کشاورزی بهر حال بنده در مورد پیشنهاد آقایان هیچ اظهار نظر نفی و اثباتی نمیکنم جز اینکه هر طور که مجلس شورای ملی مقرر بدارد البته دولت و وزارت کشاورزی و بنگاه آبیاری اطاعت خواهد کرد.

جمعی از نمایندگان - رأی رأی

بعضی از نمایندگان - پیشنهاد آقای سزاوار را دو مرتبه بخوانید. (مجدداً قرائت شد)

رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای سزاوار

آقایان موافقین بر خیزند (عده کمی قیام فرمودند) تصویب نشد.

سزاوار - ۵۰ نفر از آقایان امضاء کرده بودند (خنده نمایندگان)

پیشنهاد آقای امیر تیمور

اصلاح ماده ۱۰ را بطریق زیر پیشنهاد میکنم: ماده ۱۰ نظارت در کلیه امور آبیاری کشور از قبیل تأسیسات آبیاری و ساختمانها و تقسیم آب رودخانهها و انهار عمومی و استخرهای عمومی که آب آنها بمصرف زراعت میرسد بمقدار حقاچه که هر محل دارد با رعایت قانون مدنی بعهده بنگاه آبیاری است.

رئیس - آقای امیر تیمور

امیر تیمور - تمنا میکنم آقای صدر الاشراف توجه کنند. این پیشنهادی است که بنده در جلسه قبل دادم و چون ممکن است در اینجا اظهارات بدوی محکمه باشد که رعایت قانون مدنی لازم باشد فرمایشات آقا را تصدیق میکنم جنابعالی توجه فرمودید به مطلب و سوء تعبیر شد موضوعی که بنده عرض کردم این بود که اگر قید رعایت قانون مدنی هم نشود و اگر این عبارت هم نباشد این مجوزی نخواهد بود که برخلاف قانون مدنی عمل شود (صحیح است) اصلاً لازم نیست يك چیزهایی که مصرح است و قانون هم بقوت خودش باقی است باز هم تکرار شود موقعی این نگرانی هست که ما بخواهیم قانون مدنی را لغوش کنیم استدعا میکنم حضرت عالی برای بعد اول توجه بفرمائید بعد هر چه بفرمائید بنده قبول میکنم. عرض کنم این پیشنهادی را که بنده کرده ام این پیشنهاد عین ماده است فقط يك کلمه اضافه شده است که نوشته است استخرهایی که آب آن بمصرف زراعت میرسد با رعایت قانون مدنی بمقدار حقاچه هر محل. عرض میکنم يك سوابقی است همانطور که آقای معدل گفتند در تمام کشور يك حقاچه ای است که يك سوابق معینی و مشخصی دارد. از چند سال پیش دو بست سال پیش تقسیماتی است که دفتری است يك تقسیماتی است که

و سابقاً هم میبردند با آنها باید داد. بنده دوسه مورد هست که میخواهم عرض کنم. در قسمت دهات کرج سابقاً دهاتی بوده است که مشروب میشده اند ولی حالا نمیشوند. حالا باید اصولاً اینجا این مواقع بخصوص را رعایت کنند و این آب را با آنها بدهند ولی این را رعایت نکرده اند و دهات بالا هر چه توانسته اند وسعت داده اند صیفی کاریهای خودشان را و این صیفی کاری از آن مواردی است که بیشتر آب مصرف میکنند در نتیجه آن ده پائین اصلاً آب بهش نمیرسد و اصلاً زراعتش از بین میرود و اگر آقایان موافقت بفرمایند اداره آبیاری باید اصلاً در این کار نظر داشته باشد.

رئیس - آقای امیر تیمور.

امیر تیمور - پیشنهاد بنده و توضیحی که عرض کردم تمام مطابق مقصود آقای وزیر کشاورزی است و تمام مقاصد ایشان در پیشنهاد بنده هست. اما توضیحی که خودشان فرمودند با آنچه که در این ماده میخواهد بگذرد بقدری منافات دارد بنده پیشنهاد کردم نظارتی که میشود و تقسیمی که میشود روی حق آبه باشد یعنی ده بالا اگر ۱۰ زوج حق آبه داشته است باید که همان ده زوج را ببرد. امروز دیگر آن نمیتواند که از آن ۱۰ زوج تجاوز کند و تغییراتی بدهد و بگوید که چون سر آب هستند بیشتر از حق خودشان و از مقدار مقرر آب ببرند و تجاوز کنند. نظر بنده این بود که از تجاوز جلوگیری شود. بنده با تعدیل آقا کاملاً موافقم ولی در این ماده نیست کلمه تعدیل شما اگر میخواهید تعدیل بکنید بنده موافقم ولی در این ماده نیست شما چندین مرتبه در مذاکرات خودتان فرمودید و چندین مرتبه کلمه تعدیل را اسم بردید و فرمودید که اداره آبیاری باید تعدیل کند ولی کلمه تعدیل ندارد در این ماده و آن پیشنهاد بنده این است که این موضوع تعدیل حق آبه اضافه شود که کسی نتواند تجاوز بکند.

وزیر کشاورزی - بنده قبول میکنم.

رئیس - پیشنهاد آقای معدل.

پیشنهاد میشود که سدها و بندها قید شود.

رئیس - آقای معدل.

معدل - اجازه بفرمائید. چه سدها و بندها و مقاسمی که برای آنها است که قبلاً ساخته شده است و چه آنچه که بعداً ساخته میشود. این مؤسسه آبیاری اقدام بساختن آنها میکنند. ولی از فردا حفاظت آنها بعهده کی باید باشد؟ (اوحدی - در ماده یازدهم هست) در حالی که کسانی که در عمل زراعت... هستند این را متوجه هستند میدانند آنقدری که حفظ اینها اهمیت دارد ساختمان آنها زحمت ندارد. غالباً اینها وسط صحراها و بیابانها هستند فردا اگر این شرکت به موجب این ماده این وظیفه هم گردنش بیفتد درحالی که نمیتواند مدعی واقع بشود و مؤاخذه کند و جلوگیری بکند. بنده خیال میکنم اگر به تصور آقایان که این فرمایش را میفرمایند که در فلان ماده رعایت شده اگر آن جا نوشته شده باشد بنظر بنده در این ماده باید توضیح داده شود و اگر نوشته هم نشده باشد زبانی نخواهد داشت این پیشنهاد بنده است.

وزیر کشاورزی - عرض کنم که بنظر بنده موارد فرق میکنند اگر يك ساختمانهایی باشد و يك سد هائی باشد و این را بنگاه آبیاری سهام مهمش را داشته باشد و اکثریت سهام را داشته باشد قطعاً باید که حفظ کند ولی چنانچه بنگاه آبیاری سهامش را فروخت و آن شرکت به تنهایی آن را اداره میکند دیگر بنگاه آبیاری نمیتواند برای حفظ آنجا يك پولی را خرج کند. ما برای تأمین نظر آقا ماده ۱۱ را در اینجا گذاشته ایم که اگر انهار و سدها برگشت و بدست مالکین خصوصی افتاد ما برای خودمان حقی قائل شده ایم و برای حفاظت آنها ترتیبی مقرر بدادیم که در ماده ۱۱ ملاحظه میفرمائید که بدان ترتیب آنها را حفظ کنیم.

معدل - با شرحی که آقای وزیر بیان فرمودند کافی است بنده اصراری ندارم و پس میگیرم.

رئیس - پیشنهاد آقای انوار و حمزه تاش:

پیشنهاد میکنیم تبصره زیر بماده ۱۰ اضافه شود: تبصره اراضی و مزارع و دهستانهایی که در محیط داخلی خود دارای

چشمه - استخر و آبدانهای خاص و یا حقاچه اختصاصی در انهار و رودهای کبیر اطراف خود میباشد مشمول مقررات ماده بالا نخواهند بود.

رئیس - آقای حمزه تاش.

حمزه تاش - بنده مقصودم این است که در قسمت شمال مخصوصاً يك نهر هائی و استخر هائی هست که در محیط داخلی خود ده است و جنابعالی هم در قانون نوشته اید این جنبه عموم دارد. البته وقتیکه ملك خاص بنده است يك عده پانصد نفری از همان استفاده میکنند این جنبه عمومیت پیدا میکند شما میخواهید که در این قسمت نظارت بکنید این را که اینطور میکنند تصور نمیکند که با این قانون ربطی داشته باشد و نظر آقا هم گمان میکنم اینجور نباشد.

وزیر کشاورزی - بنده همچنین نظری را ندارم.

حمزه تاش - البته در قسمت قنوات که در این قانون نیست بنده حرفی ندارم ولی راجع به انهار و استخرها که در این قسمت در نظر گرفته اید و وصل بآن است و يك حق آبه خاصی دارد اگر جزء این نیست که بنده هم عرضی ندارم.

وزیر کشاورزی - عرض کنم این اداره آبیاری واقعا دارای يك سازمان وسیعی نیست که برود در املاک آقایان به بیند که کی استخر دارما کاری به اینها نداریم. مادر اینجا استخرها و انهار عمومی را در نظر گرفتیم و مقصودمان انهار و استخرهای خصوصی نیست.

حمزه تاش - چون نظر بنده تأمین شد استرداد میکنم.

رئیس - آقای انوار شما هم پس میگیرید؟

انوار - بنده خواستم عرض کنم که قانون مدنی در اینجا چه چیز است که آقای صدر هم بیان کردند و آقای وزیر کشاورزی هم قبول کردند. اما اینجا اگر مربوط به جاهائی است که آبدنگ است و اینها خوب است و اگر نظر این است که ما هم حرفی نداریم.

رئیس - پیشنهاد آقای فرمانفرمائیان:

در ماده ۱۰ پس از جمله قانون مدنی اضافه شود (و معمول محل) الی آخر

رئیس - آقای فرمانفرمائیان.

فرمانفرمائیان - مذاکرات و مباحثات که در اطراف

این ماده بعمل آمد این مسئله محرز است که دخالت این بنگاه فقط از نقطه نظر نظارت است. ما در کمیسیون در این موضوع بحث کردیم راضی نبودیم و حاضر هم نیستیم که این بنگاه بکلی آن قسمتهائی که وجود دارد زیر و رو بکند مثلاً بنگاه تشخیص بدهد که فلان آدم در عوض حقاچه که ۴ سنگ باید بگیرد ده سنگ بگیرد چون زراعت میکند.

البته این کار را نخواهد کرد و نمیتواند هم بکند. این است که خیلی از آقایان البته مطلع هستند که مؤسسه آبیاری در هر جا صورت خاصی دارد و این مقررات مبنی به يك اصل و مذاکرانی است این حرف نیست روی اسناد و مدارک است که آن اسناد و مدارک چه از نقطه نظر قوانین حقوقی اصلی و اسامی که یکی از آنها قانون مدنی است که آن قانون مدنی یکی از قوانین اصلی است که برای این مملکت وضع شده است. ما هر قانونی که وضع بکنیم متکی است به قانون مدنی خارج از حدود قانون مدنی که ما قانون وضع نمیکنیم این است که بنده معمول محلی را که خواهش تمام آقایان هم هست مفید میدانم ولی همینطور که عرض کردم وزارت کشاورزی خیلی مفیدتر و مؤثر تر است آن کیفیت امر. باید خود آقای وزیر کشاورزی هم توجه بکنند به مخازن و مجاری که آب واقعا تفریط نشود و ازین نرود چون اینها آبهای گرانبھائی هستند برای مملکت و در موقع کشت و زرع دولت آنها بهتر میرود و ازین میرود این آب کمی که در این مملکت است اگر در مجاریش دقت بشود و بمحل های خودشان برسند در حدود صد در صد استفاده از آنها خواهد شد. این است که بنده خواستم موضوع معمول محلی را آقای وزیر کشاورزی قبول بفرمایند

وزیر کشاورزی - با قبول پیشنهاد آقای امیر تیمور

به نظر بنده نظر ایشان تأمین شده است.

رئیس - آقای شهردوست هم يك چنین پیشنهادی دارند اینجانب پیشنهاد میکنم در ماده ۱۰ بعد از جمله رعایت

قانون مدنی اسناد ثبتی محل هم اضافه شود.

وزیر کشاورزی - ما چکار به ثبت داریم.

رئیس - فرمودند که تأمین شده است.

شهردوست - اگر قبول کنید این پیشنهاد را بسیار خوب است برای اینکه . . .

وزیر کشاورزی - آقا ثبت اسناد که عرض کرده بجای خودش باقی است.

شهردوست - آخر آقا اجازه بفرمائید عرض کنم چطور میفرمائید آخر يك معمول محلی داریم و اداره ثبت اسناد داریم تمام اینها را خنثی میکند. در اینجا شما رعایت قانون محلی را میکنید يك عده ای ثبت داده اند و يك عده ای ثبت نداده اند و شمارعایت این نکته را نمیکنید. بعلاوه شما در کشور ایران تمام رودخانه هائی که مشروب میکنند باغات را تمام رعیتی است و يك عده زیادی دخالت دارند و شما میخواهید يك کشمکش فوق العاده ای در آنجا ایجاد بکنید و البته این کار را نباید کرد. ما باید يك قانونی بیاوریم که رفع آن مناقشات و رفع مخالفتها بشود تازه ما ایجاد يك مناقشاتی بکنیم؛ الا آن رودخانه هائی ما داریم در خراسان که در هر رودخانه پنجهزار نفر مداخله دارند و سهمند اگر شما بخواهید این معمول که در محل جاری است در موقع نکات رعایت نکنید اسباب زحمت میشود.

وزیر کشاورزی - آقایان اگر قانون را بخوانند

ملاحظه میفرمایند که تمام اینها وهم است و خیال و همچو چیزی نه در قانون پیش بینی شده است نه اداره آبیاری چنین نظری دارد فقط نوشتیم نظارت در کلیه امور آبیاری کشور. از قبیل تأسیسات آبیاری ساختمانها الی آخر بعد هم آقای امیر تیمور يك پیشنهادی کردند که برای اینکه رفع اشکال بشود نوشته شود با رعایت میزان حقاچه و این را ما قبول کردیم آنوقت دیگر کجایش نگرانی دارد که ما بگوئیم يك اشخاصی حقوق خودشان را ثبت داده اند یا ثبت نداده اند رعایت نمی شود؟ کجا است که ما میخواهیم رعایت بکنیم یا فقط گفته ایم که نظارت داریم در این قسمت

شهردوست - نظارت یعنی چه؟ یعنی مداخله؟ نه نظارت که گفتیم یعنی در انهار عمومی که بمصرف عموم میرسد ما نظارت بکنیم که حداکثر استفاده از آن بشود و به انهار خصوصی و چشمه سارها که مربوط باملاک خصوصی است کاری نداریم فقط منظور ما قسمتهای عمومی است که مورد عمل است و میخواهیم حداکثر استفاده از این آب ها بشود که بیشتر اراضی مشروب شود و الا نسبت بموضوع حقاچه هم ما دخالت نمیکنیم.

شهردوست - اجازه بفرمائید که بنده توضیحی بدهم. **رئیس -** رأی باید گرفته شود.

شهردوست - با آقای وزیر کشاورزی عرضی داشتم.

همهمه نمایندگان - نمی شود آقا رأی بگیرد.

شهردوست - بنده مطابق ماده نظامنامه حق توضیح دارم. در اینجا میباید نظارت در کلیه امور آبیاری کشور از قبیل تأسیسات آبیاری ساختمانها تقسیم آب رودخانه ها و انهار عمومی و استخر های عمومی که آب آنها بمصرف زراعت میرسد با رعایت قانون مدنی بعهده بنگاه آبیاری است در این صورت در تقسیم آنها چطور دخالت ندارید آقا؟

رئیس - موافقین با پیشنهاد آقای شهردوست برخیزند (عده کمی قیام نمودند) تصویب نشد.

پیشنهاد آقایان مؤید احمدی و فرمانفرمائیان.

بنده پیشنهاد میکنم بعد از کلمه رودخانه ها و استخرها و انهار عمومی اضافه شود برطبق معمول هر محل.

رئیس - آقای مؤید احمدی.

مؤید احمدی - فرمایشات آقایان موضوع غریب و عجیبی است واقعا مثل این است که بنگاه آبیاری میخواهد تمام آبهای مملکت را دست بگیرد چون بنده دیدم پیشنهاد آقای امیر تیمور را پذیرفتند لفظ حق آبه در تهران و همینطور رودخانه کرج و جاجرود فرمان دارد و حق آبه اشخاص معلوم است ایکن در ولایات اینطور نیست يك معمولی دارند يك رودخانه ایست باصطلاح خودشان از روی بذر تقسیم می شود یکی دو سنگ و از روی حقاچه نیست و بنظر بنده

این را هم لازم است در نظر بگیرید که مطابق معمول هر محل تقسیم کنید و آن معمول محل که اضافه شود دیگر نه آقای شهردست و نه آن یکی و نه بنده عرضی داریم (صحیح است) مطابق معمول محل تقسیم شود نظارت در تقسیم و اینها صحیح است اما هر محلی يك معمولی دارد ایران را میدانید که ولایات مختلف و دور از هم دارد و هر جاب یک معمول محلی دارد لهذا بنده پیشنهاد کردم که مطابق همان معمول رفتار شود و اضافه شود مطابق معمول محل .

رئیس - آقایانیکه بایشنها آقای مؤید احمدی موافقت برخیزند (اغلب برخاستند) تصویب شد .

وزیر کشاورزی - این معمول محل را بنده عرض کردم با حقا به تأمین می شود ولی حالا چون مورد نظر مخصوص آقایان است بنده موافقت میکنم .

پیشنهاد آقای اوحدی .

پیشنهاد میکنم در ماده ۱۰ بعد از کلمات اصطلاحهای عمومی جمله چشمه سار ها هم اضافه شود .

وزیر کشاورزی - بنده قبول میکنم .

مخبر - چشمه سار های عمومی بنویسند که بهر چشمه سازی شامل نیاشد .

رئیس - رأی میگیریم موافقین با ماده دهم با اصلاحاتی که شده است برخیزند (اغلب برخاستند) تصویب شد باین که بنده یقین دارم همه آقایان مایلند که این قانون زودتر بگذرد و قانون مفیدی است برای کشور ولی نمیدانم چطور شده است که خیلی سرش معطل شده ایم ولو این خیلی لازمی دولت دارد و تقاضا میکنم آقایان موافقت بفرمایند که این لایحه زودتر بگذرد ولو این مفید دیگر دولت هم مطرح شود .

بعضی از نمایندگان - ختم جلسه .

وزیر کشاورزی - آقای رئیس فرمودند شما زودتر بیایید بنده ساعت هشت آمده ام اینجا استدعا میکنم آقایان لطف بفرمایند هنوز ظهر نشده است ماده یازدهم خوانده شود و تمام شود .

رئیس - ماده یازدهم .

ماده ۱۱ - برای حسن جریان و تنظیم و تقسیم آبها و نگاهداری سدها و مخزنها و انهار عمومی و آب بندانها و استخرها و قنوتی که صاحبان متعدد دارند بنگاه آبیاری مجاز است هیئت هائی از مالکین و حق آبه برها تشکیل دهد و صندوق های مخصوصی برای تأمین این منظور ایجاد نماید کلیه مالکین و حق آبه برها موظف خواهند بود بنسبت آبی که از آن استفاده میکنند یا مالک هستند سالیانه مبلغی بمیزانی که به تشخیص بنگاه آبیاری و این هیئت ها معین خواهد شد بصندوق مزبور بپردازند تا در موارد لزوم طبق تشخیص بنگاه آبیاری و تحت نظر خود هیئت ها توسط مامورین فنی آب بنگاه بمصرف مرمت سدها و انهار و ساختمان مقسم ها و تعمیر قنوت و غیره برسد پرداخت هر هزینه از این محل جز برای انجام منظور مذکور در این ماده ممنوع است عوایدی که از این بابت از املاک حاصل میشود صرفاً صرف مرمت منابع آبیاری همان املاک خواهد شد .

رئیس - آقای انوار .

انوار - بنده تصدیق میکنم که این ماده لازم است و ما احتیاج داریم بآن ولی چیزی را که بنده میخواهم تذکر بدهم این عبارت و غیره است این قبیل کلمات در موقع عمل اسباب اشکال میشود یعنی چه این را معین کنید که در موقع عمل نتوانند از ش سوء استفاده کنند این يك موضوع موضوع دیگر این است که شما در بیانات يك مطالبی فرمودید که هنوز رفع شبهه نشده است يك تکالیفی را در این جا برای بنگاه آبیاری معین کرده اید در صورتی که وجود بنگاه آبیاری در واقع همان شرکت ها است ولی يك وجود مخصوص قائم بالذاتی را برای بنگاه قائل شدید بعد هم میگوئید که تحقق این وجوه بواسطه شرکتها است غرض خیر است ایران دارای ایالات و ولایات است و شرکتهائی تشکیل میشود آنوقت بنگاهی را که با کمال استقلال درست میکنیم بعهده شرکت میگذارید یا اینکه وظیفه مستقیم

دوره سیزدهم قانون گذاری

مذاکرات مجلس

صفحه ۲۶۹۳

دارد این جا معین نشده فرمودید که در ماده ۱۴ معین می شود در ماده چهاردهم هم معین نمی شود این تکالیفی را که شما برای بنگاه معین میکنید و بعد هم گرچه بنگاه شرکت تشکیل خواهد داد این چه خواهد شد شرکتها مکلف می شوند بنده موافقم که در تهران شرکتی تشکیل می شود برای آبیاری تهران اما تحت نظارت بنگاهی که در وزارت کشور هست آن شرکت یکی از تکالیفش این است آن وقت با کسانی که از يك جایی حق آبه دارند همیشه این جا يك مواردی است که در مورد عمل دچار اشکال میشوند . خواستم در این باب يك توضیحی بفرمایند که این چطور می شود .

وزیر کشاورزی - عرض میکنم اولاً اینکه در قسمت اول ما هیچگونه نگرانی آقایان نباید داشته باشند از تشکیل صندوقها و گرفتن پول برای اینکه این کار را بنگاه آبیاری نمیکند این کار را مالکین و حق آبه برها میکنند منتهی بنگاه آبیاری اینها را جمع آوری میکنند و وامیدارد برای حفظ انهار و احیای قنوت که آنها پیش خودشان تقسیم میکنند يك پولی را برای قنوت و نگاهداری آنها در پول در دست خودشان خواهد بود و خودشان نگاه میدارند باین جهت هیچ موردی بنظر بنده پیدا نمیکند که موجب نگرانی شود که بنگاه آبیاری و با شرکت آبیاری هر چه اسمش را بگذارید بخواهند دخالت بکنند فقط بنگاه آبیاری اگر یکی مواردی پیدا شد یعنی يك قنوتی بود که شرکت متعددی داشت و اینها هیچکدام برای آباد کردن قنات و نگاهداری آب اقدام نمیکند آنوقت آنها را وامیدارند که يك پولی جمع کنند در یک صندوق مخصوصی که در تحت نظر خودشان است و اقدام باین عمل بکنند در مورد دوم بنده این مطلب را مکرر عرض کرده ام که بنگاه آبیاری تشکیل میشود از يك هیئت که مطابق بازرگانی عمل میشود و این هیئت هم مطابق ماده چهار قانون متمم بودجه ۱۳۲۱ عمل خواهد کرد یعنی بصورت بازرگانی عمل میشود و به این بنگاه حق میدهم

برای تشکیل شرکت هائی در هر محل بخصوص پس خودش موضوع شرکت نیست فقط حق دارد تشکیل شرکت بدهد شرکتهائی را در هر موردی که پیش می آید به این جهت بنگاه آبیاری همینطور که عرض کردم اداره نیست يك بنگاهی است که تشکیل میشود و عمل او بر طبق ماده چهار متمم بودجه سال ۱۳۲۱ خواهد بود ملاحظه فرمودید که يك هیئت مدیره خواهد داشت که آن هیئت مدیره و مدیر عامل عملیات این بنگاه را در دست خواهد گرفت و حق دارد که در هر مورد بخصوص يك شرکتهائی هم تشکیل بدهد و این کار را انجام بدهد این هم عمل اوست .

رئیس - آقای طباطبائی

طباطبائی - عرض میکنم صحیح است ما قرار گذاشتیم کمتر صحبت کنیم شاید لایحه بگذرد ولی ملاحظه بفرمائید با عجله که دارید و مجلس هم اتفاقاً علاقمند به این موضوع است و ملاحظه میفرمائید با این تسریع و تعجیلی که میکنیم (وزیر کشاورزی - هر روزی يك ماده) بله بفرمائید آقای معذرت روزی يك ماده بیشتر نمی گذرد البته استدلال میفرمایند به بودجه سال ۱۳۲۱ در صورتیکه او قوت قانونیش برای آن یکسال بود الا آن سال ۱۳۲۲ است (وزیر کشاورزی آن ماده برای همیشه قوت دارد) حالا بنده زیاد متذکر نیستم آن ماده قانون را ولی تصور میکنم که آن ماده بیشتر مربوط بکارخانه ها و اینها بود و این موضوع مربوط کردن به او و استناد کردن به آن قانون بقدری بنظر من مشکل است عرض کنم آن روز بنده عرض کردم قانون بقدری طولانی و مطول نوشته شده که زود نمی شود از ش نتیجه گرفت و تصمیمی گرفت برای اینکه هر ماده را که نگاه میکنید و میخواهید يك مسائل مهم و پیچیده در ش گذرانده شده در سطر اول این ماده چون با آن پیشنهاد آقای مؤید موافقت میفرمائید که معمول محل را مراعات کنید باز هم اینجا خیال میکنم نوشته شود با رعایت آداب و رسوم محلی و بعد روی هر رفته بنده از این ماده اینطور میفهمم که وضع يك مالیاتی است بصورت آب بها و چطور میشود يك شرکتی

يك بنگاهی این بخيال خودش و دماغ خودش هر ساله يك مبلغی را معین خواهد کرد و ما هم رای بدهیم که مردم ملزم هستند که آن پول را بدهند حالا عمل بین خودشان بود و مجلس هم مداخله نمی کرد بنده زیاد بحث نمی کردم معین میکردند برای فلان محل فلان مبلغ و طرف هم موافقت میکرد بانمی کرد و خودشان با هم کنار می آمدند اما يك مبلغی را که معین نیست و نمیدانیم چه مبلغ است آبیاری بعد معین خواهد کرد ما هم صورت قانونی به او میدهیم که او بعد برود بگیرد طرف بموجب این قانون حق حرف زدن ندارد شرکت آبیاری است و هر وقت صحبت شد که فلان شخص فلان یا انقدر باید بدهد و آنوقت الان ما صورت قانونی بهش میدهیم و مودی مجبور است که بپردازد در صورتیکه شرکت است اگر شرکت است و خودش میکند این مسائل را در همان آئین نامه ها يك صورتی بهش بدهید بهتر است تا اینکه ما يك قانونی تصویب کنیم مبلغی را سالانه مبلغی که معلوم نیست چقدر است و مردم را ملزم کنیم به پرداخت و این هیئتی را که از مالکین و حق آب برها تشکیل میشود تعیین آن را موافقت بفرمائید که لااقل با نظر آن هیئت باشد.

مخبر - اساساً نظر نماینده محترم صحیح است که بنگاه آبیاری یا هیئت هائی که تشکیل میشود اینها حق اخذ مالیات را ندارند و اخذ مالیات از مختصات مجلس است و باید مطابق ترتیباتی گرفته شود ولی اگر بروح ماده ملاحظه بفرمائید منظور این است در غالب ولایات ایران که از انهار عمومی مشروب میشوند يك قنوت عمومی که چندین دهه مشروب میکنند البته سالانه يك مخارجی دارد که همه ساله زارعین و مالکین جمع میشوند و با عملیاتی میگیرند و بابت ترتیبی پولی جمع میکنند و مجاری را تنقیه و لاروب میکنند اصل روح این ماده این است که بجای اینکه این کار را بکنند و اینطور دیمی عمل کنند مطابق احتیاج هر محلی آن هیئتی که از طرف خود مالکین محل تعیین میشود برآورد بکنند مخارج قنوت با مخارج انهار را و تقسیم کنند

کردم اینجا قنوتی است که مشترك هستند پولی جمع میکنند و بعد هم صرف همان موضوع میکنند پس این عبارت را خواستم عرض کنم لزومی ندارد.

وزیر کشاورزی - در مورد اول به نظر بنده عبارت خوبست ما خواستیم اداره آبیاری از نظر کارهای فنی که در آنجا میشود تحت نظر مأمورین فنی باشد عرض کردم سدی را که يك مهندس در آن نظارت داشته باشد دوامش بیشتر است تا خود رعایا با يك ترتیب مخصوصی که دارند بسازند ما اینجا گفتم طبق تشخیص بنگاه آبیاری تحت نظر خود هیئت ها خورده مالکین هستند وقتی که این خرج تحت نظارت آنها شد دیگر هیچگونه نگرانی نیست و هیچ موردی پیدا نمیکند که يك تومان حیف و میل بشود و توسط مأمورین فنی البته نظر ما این نیست که اگر چنانچه يك کسی بخواهد قناتش را پاك کند و تغییراتی بدهد در این قسمتها مداخله نمی کنیم ما البته بیشتر نظر مان در ساختمانها و مخزنهائی است که بعد از این باید درست شود برای نگاهداری آنها باید يك ترتیبی بدهیم که خودشان مداخله کنند و خراب نشود و البته بانظر متخصص فنی باشد در قسمت دوم این يك نظری بود که در کمیسیون پیشنهاد شد و البته نگرانی هم بود که این پولی که جمع میشود در صندوق بین هیئت ها بپسند در جای دیگر صرف کنند ما بهیچوجه این نظر را نداریم بالاخره نظر آقایان این بود که پولی که جمع میشود و از املاک اهالی حاصل میشود صرف منابع همان املاک خواهد شد این جا ممکن است که يك رودخانه باشد که چند ملك از آن رودخانه استفاده میکنند وقتی که آن هیئت میخواهند يك پولی جمع کنند البته از تمام آن املاک که از آن رودخانه استفاده میکنند و اگر خرجی میکنند برای مرمت منابع آبیاری همان املاکی خواهد بود که پول از شان گرفته ایم.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - آقای ملك مدنی.

ملك مدنی - موضوعی که آقای دکتر تذکر دادند در يك قسمتش بنده هم اجازه خواسته بودم گمان میکنم که

آقای وزیر کشاورزی باید توجه کنند شما بنگاهداران نگاهداری سدها و مخازن آبها و قسمتهائی است که جنبه فرعی دارد و بایستی وزارت کشاورزی نظارت داشته باشد این جا قنوت خورده مالک را باید گذاشت کنار چون در ماده ۱۳ تکلیف قنوت خورده ملك معین شده در ماده ۱۳ مینویسد قنوت خورده مالک باید تعمیر و مرمت شود و اگر تقاضا کردند وزارت کشاورزی باید بتقاضای آنها ترتیب اثر بدهد بنده تصور میکنم که موافقت بفرمائید آن قسمت قنوت خورده مالک از آن حذف بشود زیرا اینها مشمول آن مقررات سدها و مخازن نیستند آنها در قسمت ماده ۱۳ تکلیفشان معلوم شده و بنده خودم هم موافق هستم که در قسمت قنوت خورده مالک بنگاه آبیاری باید دخالت کنند چون خودشان کمتر باهم توافق میکنند و چون در ماده ۱۳ هم تکلیفش معلوم شده این جا دیگر ضرور نیست توجه بفرمائید نظر شما در ماده ۱۳ تأمین شده که میگوید در قنوت خورده مالکین وزارت کشاورزی باید نظارت داشته باشد وقتی که در آنجا تکلیفشان معلوم شده دیگر در ماده ۱۱ لازم نیست که قنوت را ذکر کنید این يك مطلبی است که بعقیده بنده باید مورد توجه واقع شود.

وزیر کشاورزی - بنده نظر خودم را گفتم که ما در قنوت نمی خواهیم مداخله کنیم در قنوت همین رویه که الان معمول است البته يك رویه ایست که صحیح است در قسمت قنوت اگر آقایان عبارت را زائد بدانند ممکن است حذف شود ولی بنظر من يك نکته هست که آقای روحی هم پیشنهاد کردند که همان امریکائی که ما داریم و مخصوص این کار است طرفدارش است میگوید يك قنوتی هستند که بایر افتاده و صاحبان معین هم ندارد و اگر هم دارد برای اصلاح آن حاضر نیست چون در قنوت يك مواردی پیدا میشود که مداخله مؤثر است از نظر اینکه صاحبانش متوجه نیستند یا وسائل ندارند و یا نمیشود جمعشان کرد اینها تمام در مواردی است که صاحبان متعدد دارد حالا هر طور آقایان نظر داشته باشند بنده هم اصراری ندارم.

پیشنهاد آقای امیر تیمور

پیشنهاد میکنم کلمه و غیره از اول سطر سوم و طبق تشخیص بنگاه آبیاری از سطر هشتم ماده حذف شود

امیر تیمور - توجه آقای وزیر کشاورزی را میخواهم بنده باین ماده و این پیشنهاد جلب کنم اولاً این کلمه و غیره در سطر سوم همانطور که آقای انوار توجه داشتند و توضیح هم دادند موردی ندارد و محملی نمیشود برایش قائل شد ملاحظه بفرمائید مینویسد اصطخرها و قنواتی که صاحبان متعدد دارد و غیره این و غیره علاوه بر اینکه فایده ندارد ممکن است ایجاد اشکال هم بکنند در عمل این است که بنده تقاضای کردم حذف شود و امیدوارم موافقت بفرمائید دوم راجع به اینکه در سطر ۷ مینویسد یا در موارد لزوم به تشخیص بنگاه آبیاری و تحت نظر خود آنها فرض بفرمائید در سیرجان يك بنگاه برای ساختن سد (که انشاءالله خود آقا با مراقبتی که در این کار دارید بسازید) تشکیل يك هیئتی دادید و همه ساله آقایان ذی علاقه يك و جهی را تحت نظر آن هیئت پرداختند که در مورد لزوم برای مرمت و خرج آنجا مصرف شود اینجا آمد آن خرج مصرف پیدا کرد آن هیئت باید تشخیص بدهد شما میفرمائید به تشخیص بنگاه آبیاری فرض بفرمائید بنگاه آبیاری در مرگزارست تازه وقتی که از مرکز متخصص فرستاده شود و شما هم تشخیص دادید و موافقت کردید که آن ها این عمل را بکنند موقع می گذرد فرض بفرمائید يك قناتی خراب شد این باید فوراً درست شود این باید آنجا بفاصله پنجروز ششروز درست بشود اگر پول هم نداشته باشند باید قرض بکنند و تمام زندگانی خودشان را بفروشند که این کار فوری انجام شود و الا آن هم در تمام جاها اینطور است اگر چنانچه این قنات پنجروزه آبش در نیاید تمام زراعت و زحمت دوازده ماهه از بین میرود حالا در این موارد فوری باید به بنگاه آبیاری اطلاع بدهند و او مأمور بفرستد و تشخیص کند تا این تشریفات تمام امور کشاورزی از بین خواهد رفت و چندین نفر بکلی بیچاره

شده اند بنابراین بنده به تشخیص بنگاه آبیاری را لازم نمیدانم و پیشنهاد حذف کردم زیر توسط مأمورین فنی آن بنگاه این هم عملی نیست فرض بفرمائید شما در سیرجان مأمور فنی ندارید و باید اینجا صبر کنند تا شما از تهران يك مأموری بفرستید آنوقت آن مأمور هم وسیله رفتن داشته باشد یا نداشته باشد بعد از چهارماه این مأمور برسد به سیرجان این کار از نظر عمل نشدنی است و آن نظری که دارید بکلی معکوس میشود بنابراین استدعا میکنم این جمله را بکلی حذف بفرمائید.

وزیر کشاورزی - اینجا مورد توجه آقایان فقط

قنوات است بنده تصور میکنم برای قنوات يك تبصره پیشنهاد بفرمائید که در این موارد خود هیئت ها و مالکین مشترک این کار را انجام بدهند البته کلمه موارد را هم بنده موافقم که حذف بفرمائید لیکن در يك مواردی است که ما الان گرفتاریم و خود آقا هم وارد هستند در قسمت هیرمند نهر هیرمند را دولت آمده است خالصه اش را فروخته است با اینکه در قباله قید شده است که نگاهداری نهر بعهده مالکین است نتیجه اش این شده است که آقایان بهیچوجه در نگاهداری و مرمت نهر مداخله نکرده اند الا ان يك بودجه سنگینی گردن وزارت کشاورزی افتاده با اینکه یکشاهی هم استفاده ندارد مجبور است از نظر اینکه آقایان استفاده شان را بکنند يك نهری را نگاه دارد و اینکه در اینجا نوشته شده بسا نظر و تشخیص بنگاه آبیاری و مأمورین فنی آبیاری مداخله شود این فقط در مورد آنها عمومی است و الا در قنوات خصوصی ما نظری نداریم و در مورد آنها هم عمومی دولت در آبادی و عمران آنها بایستی نظر داشته باشد رعایت این نکته لازم است بهر حال در قسمت قنوات خصوصی همینطور که منظور ایشان است عملی خواهد شد راجع بکلمه و غیره هم موافق هستم که حذف شود

رئیس - آقای امیر تیمور**امیر تیمور** - با کلمه و غیره که موافقت کردند و با حذف

قنوات هم موافقت فرمودند در قسمت دیگرش هم عرضی ندارم

رئیس - آقای وزیر کشاورزی پیشنهاد را قبول کردید **وزیر کشاورزی** - بنده فقط با قسمت و غیره موافق هستم **رئیس** - رأی میگیریم به پیشنهاد آقای امیر تیمور و موافقین برخیزند (چند نفری برخاستند) تصویب نشد پیشنهاد دیگری است مال آقای اوحدی است

پیشنهاد میکنم ماده ۱۱ بشرح زیر اصلاح شود برای نگاهداری سدها و مخزنها و چشمه سارهای عمومی **اوحدی** - این اصلاحی را که بنده راجع بماده یازدهم کردم مقصود وزارت کشاورزی را انجام میدهد و آن عبارت مفصل اصل ماده از بین می رود اگر توجه بفرمائید آقای وزیر کشاورزی هم مقصودشان تأمین میشود و هم ماده مختصر میشود از همه اشکالات هم خارج میشدید ماده ۱۱ برای حفظ و نگاهداری سدها و مخزنها و چشمه سارهای عمومی بنگاه آبیاری مبلغی را معین مینماید که کلیه صاحبان حق آبه به نسبت حق آبه بصندوقی که تحت نظر هیئت ها است پرداخته تا در موقع لزوم به تشخیص بنگاه بمصرف مرمت جاهای نامبرده برسد و پرداخت این هزینه در قسمتهای دیگر ممنوع است نه لفظ و غیره دارد نه لفظ عایدی املاک دارد و تمام اشکالاتیکه در اطراف این ماده میشود بنده صرف کردم و ماده باین طریق اصلاح کردم که نظر شما هم تأمین شود حالا بسته بنظر جنابعالی است موافقت میفرمائید بفرمائید نمی فرمائید نکند.

مخبر - آقای اوحدی معلوم میشود بخود ماده توجه

نفرمودند اصل خود ماده ایجاد آن هیئت ها است از مالکین که يك هیئت هائی از مالکین انتخاب شوند و آن هیئت ها نظارت داشته باشند در ضمن جریان این عمل (اوحدی) - مگر بنده هیئت ها را ذکر نکرده ام (خیر پیشنهاد هم مثل این است که يك هیئتی قبلاً ایجاد شده و آنوقت هم میفرمائید کار این هیئت چیست و معلوم نیست چه هیئتی در صورتیکه خود ماده طرز عملی هیئت ها را معین میکند و بعد میگوید طرز تشکیل هیئت ها چیست و متأسفانه پیشنهاد جنابعالی این قسمت را ندارد و چون این ماده بترتیبی که تنظیم شده است در شور اول هم تصویب شده لهذا بنده نمیتوانم با پیشنهاد حضرتعالی موافقت کنم.

۶۱ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه |**بعضی از نمایندگان** - ختم جلسه.

رئیس - عرض میکنم اولاً از آقایان خواستم يك تقاضائی بکنم چون می بینم یکعده از آقایان صبح زود تشریف میآورند ولی بعضی از آقایان هم دیر تشریف میآورند ولی باز هم جلسه عقب میافتد بنده ناچارم تذکر بدهم که بکمیسون خواهیم گفت که کمیسون رعایت این نکته را بکنند و آقایانی هم که بدون اجازه میروند همینطور آنها را هم کمیسون رعایت بفرمائید اگر اجازه میفرمائید جلسه را ختم کنیم - **جلسه آتیه روز سه شنبه چهارقبل از ظهر**

(مجلس سه ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد)**رئیس مجلس شورای ملی** - حسن اسفندیاری